

Väimeu Vägi

Nr 9 (354) / oktoober 2024

VÄIKE-MAARJA VALLA AJALEHT

Väike-Maarjas tänati õpetajate päeva eel piduliku õhtuga haridustöötajaid

VÄIKE-MAARJA VALLA ÕPETAJATE PÄEVA TÄNUÕHTUL PÄLVISID TIITLID

Väike-Maarja valla aasta õpetaja 2024 munitsipaalkoolis on **HELIS MANNINEN** (Kiltsi mõisakool). Helis Mannineni iseloomustatakse kui õpetajat, kes oma töö ja pühendumusega on näidanud, milline on eeskujulik õpetajatöö, olles säravaks innustajaks ja juhtfiguuriks kooli spordielus, on viinud õpilasi väljapoole kooli spordisaali ning motiveerinud neid aktiivselt osalema erinevatel spordivõistlustel ja kooliüritustel. Tema juhendamisel osaletakse regulaarselt nii maakondlikel kui ka riiklikel võistlustel, pakkudes lastele võimalust oma võimeid proovile panna ja esindada väärikalt oma kooli, saavutades märkimisväärsed tulemused hoolimata tagasihoidlikest sportimistingimustest. Tema sihikindlus ja inspireeriv juhendamine on aidanud lastel jõuda oma võimete tipuni.

Väike-Maarja valla aasta õpetaja 2024, koolieelses lasteasutuses Kaja Kirsipuu. Fotod: Heili Tammus

Nominendid olid ka:

- **Susanna Kiitsak** (Simuna kool)
- **Aivo Urbas** (Väike-Maarja gümnaasium)
- **Kati Kümnik** (Kiltsi mõisakool)
- **Darja Roditsenko** (Väike-Maarja muusikakool)
- **Kairit Lillemets** (Rakke kool)

Väike-Maarja valla aasta õpetaja 2024 koolieelses lasteasutuses on KAJA KIRSIPUU (Rakke lasteaed Leevike).

Kaja Kirsipuu kohta öeldakse, et ta on alati positiivne ja energiat täis. Tema rütmika-tegevusi ootavad lapsed väga, sest alati on mingi uus tants või naljakas liikumine, mis aitab kaasa laste loovuse arendamisele. Tema tegevused on jõukohased ja meelepärased kõikidele lastele. Kui ta tunneb, et tants või tegevus on raske, siis koheselt muudab ta selle lapsele võimetekohaseks. Õpetaja on töös lastega julgustav, innustav, toetav ning empaatiline, lapsed tulevad tema juurde rõõmuga. Tema juhendamisel on koolieelikud osalenud kõikidel Lääne-Virumaa lasteaialaste liikumis- ja muusikapidudel.

Väike-Maarja valla aasta hariduse sõber 2024 Väike Palmiste.

Nominent oli ka:

- **Kelly Uustam** (Simuna lasteaed)

Väike-Maarja valla aasta 2024 haridusasutuse töötaja on KERSTI SALUS (Rakke kool)

Kersti Salust iseloomustatakse kui väga pühendunud, alati täpset ja iseendalt pal-

ju nõudvat töötajat, kes on üles ehitanud väga hästi toimiva kooli majandusüksuse. Ta on loonud väga ühtehoidva ja motiveeritud meeskonna, on eeskujuks teistele oma abivalmiduse ja vastutustundliku töösuhtumisega. Raskest olukorras on tal alati hea sõna varuks. Meeskond on temalt palju õppinud, kuidas leida erinevatele juhtumitele ja probleemidele õigeid ja inimlikke lahendusi. Alates 2024. aasta kevadest on ta kooliaia perenaine, innustades kevadel kõiki klasse looma aeda oma peenar. Samuti koordineeris ta suvist kooliaiatööd. Tänu temale on Rakke kooli jõulupeod ehitatud alati suure ja uhke jõulukuusega, vähem väike ei ole ka tema panus koolimaja ehitamisel erinevateks üritusteks. Tema peale võib alati kindel olla!

Väike-Maarja valla aasta 2024 haridusasutuse töötaja Kersti Salu.

Nominendid olid ka:

- **Terje Sepa** (Rakke lasteaed Leevike)
- **Kristi Kaasik** (Simuna kool)
- **Marje Pomerants** (Väike-Maarja gümnaasium)

Väike-Maarja valla aasta hariduse sõber 2024 on VAIKE PALMISTE (esitaja Väike-Maarja gümnaasium).

Väike Palmiste kohta on öeldud, et ta on ettevõtja, kelle panus Väike-Maarja kooli õpilaste ettevõtlikkuse arendamisel on märkimisväärne. Ta on oma tegevusega toetanud õppijate arengut ja ettevõtlikkust ning on rikastanud seeläbi õppeprotsessi, luues võimalusi õppimiseks läbi praktiliste tegevuste. Tema materiaalsed toetused on andnud võimaluse viia läbi

õpilaste poolt algatatud erinevaid projekte, üritusi ning tegevusi. Selle toel on noored saanud realiseerida oma ideid, mis muidu oleksid jäänud teostamata. Tänu tema jätkuvale pühendumisele ja toetusele on meie kooli õpilased saanud pakku-da enda eakaaslastele võimalusi osaleda mitmekülsetes ja huvitavates tegevustes, mis ilma tema panuseta oleks olnud keerule. Oma tegevusega on ta ärratanud tähelepanu ja tänu kogu meie kooliperes – Väike-Maarja gümnaasiumil on toetaja, kelle tegevus inspireerib nii noori kui ka teisi ettevõtjaid.

Nominendid olid ka:

- **Egle Pent** (esitaja Simuna kool)
- **Ene, Hanno ja Herki Tomberg** (esitaja Rakke kool)

Tunnustati ja tänati ka maakondlikule „Lääne-Virumaa aasta õpetaja 2024“ konkursile esitatud kandidaate:

- **Hannamari Soidla** Väike-Maarja gümnaasiumist (kategoorias aasta gümnaasiumiõpetaja),
- **Helina Lükk** Väike-Maarja gümnaasiumist (kategoorias aasta huvialaõpetaja)
- **Agnes Leemets** Väike-Maarja gümnaasiumist (kategoorias aasta klassiõpetaja),
- **Anna-Liisa Männi** Simuna koolist (kategoorias aasta põhikooli aineõpetaja),
- **Geidi Kruusmann** Väike-Maarja gümnaasiumist (kategoorias aasta põhikooli aineõpetaja)
- **Kairit Lillemets** Rakke koolist (kategoorias aasta põhikooli aineõpetaja),
- **Reet Pae** Rakke koolist (riikliku elutööpreemia kandidaat),
- **Eda Veskilt** Simuna koolist (riikliku elutööpreemia kandidaat).

Samuti pälvis tänukirja Väike-Maarja lasteaia ujumisõpetaja **Aet Aksel**.

Sel õhtul pakkusid valla haridustöötajatele muusikalisi rõõme rahvuskooper Estonia poistekoori meeskviintett ning Väike-Maarja pasunakoor.

Vallavanem Indrek Kesküla mõtiskles oma kõnes õpetaja rolli ja õpetajate päeva mõtte üle ning soovis head õpetajate päeva. „Usun, et Väike-Maarja vallas võimaldatakse head haridust. Meie õpetajate sõnal on jõudu ja meie õpilastel on usku, et teadmised on edu valem.“

HEILI TAMMUS
toimetaja

Lasterikkad pered saavad taotleda kodutoetust

2

Ajalookonverentsil „80 aastat Porkuni lahingust“ käsitleti meie kandi ohvrite-rohket võitlust

4

Kes hoiavad Väike-Maarja Valla Kultuuri?

5

Õpetajad meenutavad õpetajaid

6

PILTUUDIS: ÜRO kalendripäevana toimub igal aastal 20. septembril maailma-koristuspäev

7

Väike-Maarja värsked gümnaasistid said matriklid

8

Sügis paneb metsloomad rohkem liikuma. Mida me sellest ja enda ohutuse tagamisest teada võiks?

9

Miks seemned kel-drissse ei taha?

10

Loe internetis
www.v-maarja.ee

Väike-Maarja seltsimaja saab inimestele ja keskkonnale sõbralikumaks

Riigi Tugiteenuste Keskus otsustas rahastada Väike-Maarja vallavalitsuse poolt meetmesse „Avaliku sektori kultuuriväärtustega Riigi Tugiteenuste Keskus otsustas rahastada Väike-Maarja vallavalitsuse poolt meetmesse „Avaliku sektori kultuuriväärtustega hoonete energiatõhususe tõstmine“ esitatud projekti summas 400 000 eurot Väike-Maarja seltsimaja energiatõhususe suurendamiseks.

Kavas on korrastada hoone küttesüsteem, renoveerida valgustus, ehitada välja ventilatsioonisüsteem ja hooneautomaatika, restaureerida saali aknad, vahetada vintskapi aknad, peauks ja külgfassaadide amortiseerunud välisüksed, soojustada põõningu põrand.

Projekti eesmärgiks on ajaloalise ja arhitektuuriväärtusliku Väike-Maarja seltsimaja

Väike-Maarja seltsimaja. Foto: Ene Preem

energiatõhususe parandamine, kasvuhoonegaaside heite vähendamine, hoonesse tarnitud energia ja hoone ülalpidamiskulude vähendamine ning muusikakooli õppeklas-

side sisekliima nõuetega vastavusse viimine.

Väike-Maarja vallavalitsusele eraldati toetust 400 000 eurot. Tegemist on riigi eelarveliste vahenditega, kuhu laekuvad

rahalisel ressursid Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside (CO2) lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemist.

Projekti lõplik maksumus ja omafinantseeringu suurus selgub peale projekterimistööde teostamist ja ehitushanke korraldamist.

Väike-Maarja seltsimaja on ehitatud 1912. aastal ehitusinsener Fromhold Kangro projekti järgi ja oli üks suurimaid ja moodsamaid maaseltsimajaju, mis põhiosas on säilitanud oma algse arhitektuurse lahenduse. Kuna tegemist on muinsuskaitsealuse hoonega, tuleb energiatõhususe tööde projekterimisel ja teostamisel järgida muinsuskaitse eritingimusi.

ENE PREEM
arendus- ja planeerimisosakonna juhataja

Vallavanema kuu

Septembri lõpus on mihklipäev tähistamas Eesti rahvakalendris aega, mil kõik suured välitööd pidid taludes tehtuks saama ning tuli hakata tegema ettevalmistusi külma talve saabumiseks. Mihklipäeva traditsiooni osaks oli lamba tapmine, sellest ka kõnekäänd „igal oinal on oma mihklipäev“. Kas seekord saab seda kõnekäändu meie haridus- ja teadusminister Kristina Kallase kohta kasutada, see teadmine saabub lähikuudel, kuna haridusleppet läbikukkumise korral on Kristina Kallas lubanud tagasi astuda.

Oktoobri esimesel nädalal on tõstetud meie ühiskonnas tähelepanu keskmesse õpetajate rolli, tähistatakse õpetajate päeva. Eestis on kokku ligikaudu 15 000 üldhariduskoolide õpetajat ning koduvallas on Kiltsi, Simuna, Rakke ja Väike-Maarja üldhariduskoolides töötamas sadakond õpetajat. Lisaks meie lasteaedade ja ka muusikakooli head õpetajad. Kõik meie valla õpetajad olid kutsutud ka Väike-Maarja seltsimajja tänuõhtule, kus tunnustati koduvalla selle aasta parimaid õpetajaid, haridustöötajaid ja ka meie hariduselu rikastajaid – parimaid haridussõpru. Mul on usk, et Väike-Maarjas võimaldatakse head haridust, meie õpetajad panevad õpilased arutlema, küsimusi esitama, tundma uudishimu ka vajadusel kastist välja meetoditel. Meie haridusse on

põimitud mõisted ettevõtlikust koolist, kaasavast haridusest, faktide asendamine sidustatud mõtlemisega, õppeainete integreerimisest ning üha enam oleme mõistnud, et õpetamise ja õppimise definitsiooni on võimalik siduda kogu inimese eluviisi ja kogukonnaga. Meie õpetajad suudavad üleval hoida õppimise ja avastamisrõõmu.

Käesoleva aasta jaanuaris toimus õpetajate üle-eestiline streik. Osaliselt ka streigi tulemusena hakkas haridus- ja teadusminister Kristina Kallas eest vedama protsessi, millel pealkirjaks „Hariduslepe“. Minister lubas, et kui lepet ei sõlmita, siis ta soovib võtta vastutuse ning loobuda haridus- ja teadusministri ametist. Senini seda sõlmitud ei ole. Viimane kohtumine erinevate haridusmaastiku organisatsioonide esindajate, HTM-i ja kohalike omavalitsuste esindajate vahel toimus 27. septembril Tartus. Läbirääkijaid oli saalis suur hulk (esindatud vähemalt 45 kohaliku omavalitsust) ning arvamusi oli seinast seinast. Ühed otsisid kompromisse vaatevinklist „vähem on parem“, teised vastupidi: „rohkem ettekirjutusi/kohustusi ministeeriumile või koolipidajatele on parem“. Ainult omavalitsusi esindav katusorganisatsioon (ELVL) oli ennast taandanud läbirääkimistest, kuid osales saalis ikkagi n-ö vaatlejana. Sellest on kahju, et

Lähikuudel selgub, kui palju osapooli haridusleppet tekstile alla kirjutavad. Foto: Heili Tammus

kalendriaasta jooksul ei ole Eesti Linnade ja Valdade Liit (ELVL) suutnud oma otsustusprotsessi selliselt korraldada, et saada liikmetelt volitus haridusleppet teksti osas läbirääkimisi pidada. Eesmärk on kõigil ühine: iga noor Eestis peab saama parima hariduse olenemata sellest, millises asukohas ja oludes ta kasvab. Samas keskvalitsuse eelarve on täna sellises seisus, et haridusvaldkonda 2025. aastal raha juurde loota ei ole ning rahastamise pisike muutus võib tulla aastatel 2026–2028. Läbirääkimistel ütles Kristina Kallas, et temale on

antud Vabariigi Valitsuse poolt seisukoht, et aastatel 2026–2028 suurendab keskvalitsus õpetajate palgafondi kokku ca 24 miljoni euro võrra. Kui teha kiire jagamine: 24 miljoni võrra suurenemine, 15 000 õpetajat ja 36 kalendrikuud ning tööjõu maksud, siis peaks üldjuhul n-ö tavaõpetajad juurde saama ca 30 eurot kalendrikuus. Kuna haridusleppes olev karjäärirumudel näeb ette, et meisterõpetajate koefitsient on 1,3 alampalgamäärast (hetkel õpetaja alampalk 1820 eurot), siis tegelik kasv õpetajal on väiksem. Loomulikult on võimalik, et koo-

lipidajad (omavalitsused, erakoolid) panustavad ise täiendavalt õpetajate töötasudesse. Samas on nii erakoolide kui ka kohalike omavalitsuste eelarved mihklipäev pingul ning lisavahendite leidmine ülimalt keeruline. Kas haridus- ja teadusminister Kristina Kallasel saabub mihklipäev, kui hariduslepet ikkagi ei allkirjastata? Pigem arvan, et ei saabu ning haridusleppel mingi arv osapoolte allkirju ikkagi pan-nakse. Osaliselt juba seetõttu, et hariduslepe on osapooltele sobivaid kompromisse otsides juba niivõrd mittemidagiütlevaks nuditud ning tekib küsimus, millised kohustused näiteks kohalikele omavalitsusele selle allkirjastamisega üldse tekivad?

Jaanipäeval ametisse astunud Vabariigi Valitsus on saatnud septembri lõpus riigikogusse nii riigieelarvestrateegia 2025–2028 kui ka 2025. aasta riigieelarve. Ukraina sõja laienemisest on möödunud 945 päeva ning muutunud julgeolekuolukord on toonud väga suured rahalised vajadused riigikaitse tugevdamiseks. Me kõik tunnetame, et kaitsekulude kasv on möödapaäsmatu ning vabadusel on Venemaa kõrval paiknedes oma hind. Sellest tulenevalt ei ole võimalik keskvalitsusel suurendada kohalike omavalitsuste kitsaskohtade toetamist, olgu selleks üldhooldusreformiga seotud kulude hüvitamine hooldekodukohtade rahastamisel või ka kohalike teede rahastamine. Veidi kummalisel kombel kirjutasid Eesti Linnade ja Valdade Liidu esindajad

keskvalitsusega toimunud eelarveläbirääkimiste protokollile ikkagi alla, kuigi ELVL volikogu poolt sätestatud eesmärgid jäid enamuses saavutamata. Eelmisel kahel aastal eelarveläbirääkimiste protokollile alla ei kirjutatud. Ainuüksi näiteks koolilõuna puhul oli ELVL soov suurendada nn koolitoidutoetust 20 miljoni euro võrra õppeaastas (senine toetus on 24,4 miljonit ja soov toetuseks oli 44 miljonit) või ka kohalike teede hooldusele suunata senise 29 miljoni asemel 45 miljonit eurot aastas. Just see viimane on eriti keeruline, kuna kohalike teede rahastus on püsitud muutmatusena alates 2009. aastast. Eesti omavalitsuste puudolevad rahanumbrid on juba niivõrd suureks lüüdnud, et see haridusleppes kolme aastaga lisatav 24 miljonit paistab väikse summuna muude väljakutsete kõrval.

Kõik eelnev annab märku, et keskvalitsuse ja omavalitsuste väljavaated kiirele arengule ja elanike elukeskkonna paranemisele on pigem pessimistlikud. Samas käesoleval aastal möödus 80 aastat Porkuni vennatapulahiingust. Sügava sisuga monument Vistla kalmistul tuletab igapävaselt meelde, kui keeruline on väikerahval osaleda suurte riikide võimulangudes ning hoida meile kõigile olulist – vabadust. Ajalugu mäletades ja üheskoos tarku otsuseid tehes on kõige suurem võimalus säilitada vaba mõte ja eesti keel.

Kuldset sügist!

INDREK KESKÜLA

Lasterikkad pered saavad taotleda kodutoetust

14.10.2024 avab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (endise nimega SA KredEx) lasterikkade perede kodutoetuse taotlusvooru. Taotlusvoor on avatud kuni 11.11.2024.a.

Toetus on mõeldud peredele, kus kasvab vähemalt kolm kuni 19-aastast (19 kaasa arvatud) last, kes moodustavad ühise leibkonna. Kui leibkonnas on kaks vanemat või vanem ja tema elukaaslane, esitatakse taotlus koos. Leibkonna 2023. aastal saadud maksustatav tulu leibkonna liikme kohta kuus võib olla kuni 450 eurot. Toetuse summa on kuni 10 000 eurot.

Kolme- ja neljalapseline pere, kellele on eelnevalt kodutoetust eraldatud ühe korra, saab teistkordselt toetust taotleda 5000 eurot. Viie- ja enamalapseline pere, kellele on eelnevalt kodutoetust eraldatud ühe korra, saab teistkordselt toetust taotleda 10 000 eurot.

Taotluseid saab esitada alates 14.10.2024 Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse e-teeninduses või e-posti teel aadressil toetused@eis.ee või posti teel aadressil Ettevõtluse ja Innovatsiooni SA, Sepise 7, Tallinn, 11415.

Toetust saab taotleda:

- eluruumi ostmiseks, kui perel puudub isiklikku omandisse kuuluv eluruum, see ei vasta tänapäevastele elamistingimustele või on ruumiliselt ebapiisav;

- ehitamisega seotud tegevusteks, kui leibkonna omandis olev eluruum ei vasta tänapäevastele elamistingimustele. Ehitamise all mõeldakse taotleja või tema kuni 15-aastase lapse või laste omandis oleva eluruumi renoveerimist (s.h. siseviimistlust), ümberhitamist, laiendamist, püstitamist, tehnosüsteemide või võrkude rajamist, muutmist või asendamist, tegevuste elluviimiseks vajalikku ehitusprojekti koostamise ning omanikujärelevalvega

soetud kulude katmist. Ehitusprojekti koostamise kulu on abikõlblik 20% toetussummast.

Olulisemad tingimused: Taotleja ja leibkond

Toetuse taotleja on – seaduslik vanem (üksikvanem), kasu vanem (üksikvanema elukaaslane, kes ei ole ühegi leibkonnas kasvava lapse seaduslik vanem), abielus või vabas kooselus elavad vanemad, lapsendaja(d) või eestkostja(d)

Oluline teada! Kui leibkonnas on kaks vanemat või üksikvanem ja tema elukaaslane, peavad mõlemad vastama taotlejale esitatavatele nõuetele ja esitama taotluse koos.

Taotleja leibkonnaliikmeteks loetakse:

- taotleja;
- taotleja praegusest või varasemast kooselust sündinud või eestkostes või hoolduslepingu alusel peres kasvavad vähemalt kolm kuni 19-aastast last (k.a.).

Üksikvanema poolt esitatud ja nõuetele vastavaks tunnistatud taotluste kohta võib sihtasutuse vajadusel küsida taotleja elukohajärgselt omavalitsuselt hinnangu leibkonna reaalse liikmelisuse kohta.

Taotlemisel võib (ei ole kohustuslik) esitada ka täiendavate leibkonnaliikmete andmed, kelleks loetakse:

- taotleja 20- kuni 21-aastane laps, kes on õpilane/üliõpilane;
- taotleja üle 19-aastane puuduva töövõimega või püsivalt töövõimetuks tunnistatud laps;
- taotleja vanaduspensionieas, puuduva töövõimega või püsivalt töövõimetuks tunnistatud vanem.

Sissetulekud

Taotlemisel arvestatakse taotleja(te) 2023. aastal saadud maksustatavat tulu (brutosumma, millelt on maksud maha arvestamata), mis ei või olla suurem, kui 450 eurot leibkonna liikme kohta kuus. Tulu hulka arvestatakse taotleja tulud nii eraisiku kui ettevõtjana.

Tulude hulka ei arvestata riiklikke toetuseid (v.a. vanemahüvitis) ja elatisraha.

Tulude või nende puudumise tõendamiseks esitatakse sihtasutusele kõikide täisealiste leibkonnaliikmete 2023. a. maksuandmete töend(id). Maksustatava tulu ja maksuandmete töendiga seotud täpsem info on leitav siin.

Elukoharegistreering rahvastikuregistris

Kõik leibkonna liikmed peavad olema registreeritud toetusealusesse eluruumi. Eluruumi püstitamise, elamiskõlbmatu eluruumi renoveerimise või eluruumi soetamise korral peavad kõik leibkonna liikmed olema registreeritud ühele aadressile, soovitatavalt sinna, kus realselt elatakse.

Kinnisomand, kaasomand ja ühisomand

Taotleja või tema kuni 15-aastane laps peab olema toetusealuse eluruumi omanik, ühisomand või kaasomand (ehitamise seotud tegevuste puhul). Kaasomandi puhul toetatakse toetusealuse projekti kulusid vastavalt kaasomandi suurusele. Kui eluruum on jagatud mõttelisteks osadeks ja toetatavad tegevused tehakse kaasomandiosal, mis kuulub taotlejale ja mida kasutab tema leibkond, võib toetust taotleda 100% projekti maksumusest. Toetuse saamisel peab toetuse saaja esitama sel juhul notariaalse kasutuskorra.

Taotleja ja/või tema kuni 15-aastase lapse omandis ei või olla rohkem, kui üks eluruumina kvalifitseeruv (aastaringelt elatav ja toimivate tehnosüsteemidega) eluase, v.a. juhul, kui tegemist on kõrvuti või teineteise peal paiknevate korterite või majaosadega, mis on omavahel ühendatud või kui toetust taotletakse nende ühendamiseks. Lisakinnisvaraks ei loeta pärandvara ühisuse teel omandatud kinnisvara.

Maksehäired, võlgnevused, pankrot

Ehitustööde teostamise korral ei või eluruumi omanikust taotleja olla kehtivat täitemenetlust võlgnevuste sissenõudmiseks ja Krediidinfo andmetel võlgnevust suuremas summas kui 1500 eurot. Tal ei tohi olla jõustunud kohtuotsust füüsilise isiku pankrotimenetluse algatamiseks või pankroti väljakuulutamiseks (v.a. kui ta on vabastatud pankrotimenetluses täitmata jäänud kohustustest).

Taotleja omandis ja projekti objektiks oleva eluruumi ei või olla kinnistusraamatus võõrandamise keelumärget.

Eluruumi omandamise korral võib sel juhul toetust taotleda vaid juhul, kui taotleja kinnitab taotluse, et ostab eluruumi oma leibkonnas kasvava kuni 15-aastase lapse või laste omandisse.

Teistkordne taotlemine

Teistkordset toetust saavad taotleda pered, kellel on eelmine toetus kasutatud, toetusealune projekt tähtaegselt lõpetatud ja sihtasutusele esitatud toetuse kasutamise aruanne.

Elamislubade, elamisõiguse

Vähemalt ühe taotleja (vanema või vanema elukaaslase) elamisõiguse või elamisloa kehtivusaeg peab ületama määrukses kehtestatud taotleja/toetuse saaja kohustuste täitmise tähtaega ja kehtima taotlemisel vähemalt 5 aastat.

Eluruumi omandamine

Eluruumi ei tohi osta leibkonnaliikmelt või temaga otse- või küljoones suguluses olevalt inimeselt (nt taotleja vanemalt, vennalt, õelt jms).

Puudega kuni 19-aastane laps

Peres kasvav keskmise, raske või sügava puudega laps annab taotlusele vastavalt taotluste hindamise juhendile lisapunkte, puude tõendamiseks esitatakse kehtiv puude määramise otsus.

Toetuse taotlemiseks tuleb esitada:

Toetuse taotlus (veebivormil EIS-i e-teeninduses). E-posti või posti teel esitatav taotluse vormid on EIS-i kodulehel saadaval alates 14.10.2024.

Maksuandmete töend(id) kõikide täisealiste leibkonna liikmete 2023. a. saadud maksustatava tulu või selle puudumise kohta. Töötamisel välisriigis tuleb esitada välisriigi maksuametist väljastatud tuludeklaratsioon. Info tulude arvutamise ja töendi saamise kohta on leitav aadressil <https://kredex.ee/et/kodutoetuse-kkk>.

Ehitustööde teostamisel:

- hinnapakumised järgmiselt:
- kui toetust taotletakse ehitusmaterjalide ostmiseks ja tööd tehakse ise, siis esitatakse üks hinnapakumine ehitustöödeks vajalike ehitusmaterjalide kohta.
- kui tööd ja ehitusmaterjal tellitakse ehitusettevõttelt, siis esitatakse kaks võrdlevat hinnapakumist töödele.
- ehitustööde eelarve (veebivormil EIS-i e-teeninduses), täide-atakse ehitusmaterjalide või ühe kahest võrdlevast hinnapakumist(t)est valitud hinnapakumist(t) e alusel. Valiku teeb toetuse saaja, kohustust ei ole valida odavaimat.
- fotod toetusealusest objektist – hoone välisilmest ja kõikidest eluruumidest. Fotod peavad andma ülevaate taotleja eluase-olukorrast ja sellel olevatest puudustest ning võimaldama sihtasutusel hinnata taotlust hindamiskriteeriumi hindega nr 5 (vt hindamisjuhend). Vajadusel teeb sihtasutus toetusealusel objektile eelpaikaatluse.

Eluruumi ostmisel:

- omandatava eluruumi kirjeldus (veebivormil EIS-i e-teeninduses), millega edastatakse sihtasutusele kinnisvara müügipakkumiste hulgast valitud näidiskirjekirja andmed, andmaks esmase ülevaate, millisesse Eest- piirkonda, kui suurt, millises seisukorras ja millist liiki eluaset toetuse kaasabil soovitakse osta. Objekti fotosid ei ole vaja esita-

da, sest taotlemisel hinnatakse taotlust ja taotlejat ning asjaolu, et taotlejal puudub isiklik eluase või see ei vasta leibkonna vajadustele. Toetuse saamisel tuleb soovitud eluaseme ostmise kooskõlastada sihtasutusega vähemalt 10 päeva enne notariaalse asjaõigusliku notariaalse ostu-müügilepingu sõlmimist.

Taotluse lisadokumendid (esitatakse vastavalt vajadusele):

- volikiri, kui esindusõiguslik isik tegeleb volituse alusel;
- puude raskusastme määramise kehtiva otsuse koopia, juhul kui leibkonnas on keskmise, raske või sügava puudega laps;
- õppeasutuse töend juhul, kui täiendav leibkonnaliige on õpilasest laps vanuses 20-21 a;
- töend töövõimetuse määramise kohta juhul, kui leibkonnas on püsivalt töövõimetu või puuduva töövõimega üle 19-aastane laps või taotleja vanem;
- kaasomandi korral notariaalne kasutuskord või kaasomandike vahel sõlmitud kirjalik kasutuskorra kokkulepe koos eluruumi plaaniga;
- eluruumina mitte kvalifitseeruva lisakinnisvara korral vabas vormis eluruumi kirjeldus koos fotodega või kohaliku omavalitsuse töend, mis kinnitab, et tege-mist on eluruumina mitte kvalifitseeruva kinnisasjaga.

Taotluste läbivaatamine ja projekti elluviimise tähtaeg

Taotluste menetlemisaeg (esmane läbivaatamine + sisuline hindamine) kestab mitu kuud, täpne aeg sõltub taotlusvoorus esitatud taotluste arvust, määruses seatud menetlusaeg on 235 tööpäeva. Toetuse eraldamisel on toetuse kasutamise, tööde teostamise ja elamistingimuste parandamise tähtaeg 2 aastat.

Täpsema info taotlemise kohta ja haldurite kontaktid leiate www.eis.ee/kodutoetus.

Vallavalitsuses

04.09.2024

Kasutusloa väljastamine

- väljastati kasutusload: 1. OÜ–le TENAREL 60 kW võimsusega päikesepargi kasutamiseks aadressil Triigi küla, Mõisa;
- 2. Restartum OÜ–le 15 kW võimsusega päikeseelektrijaama kasutamiseks aadressil Emumäe küla, Masti;
- 3. RM Energy OÜ–le 55 kW võimsusega päikeseelektrijaama kasutamiseks aadressil Ebavere küla, Hoidla.

Projekteerimistingimuste määramine

- määrati projekteerimistingimused: 1. Helen–Projekt OÜ–le amortiseerunud elamu asemele uue elamu projekteerimiseks asukohaga Müüriku küla, Varblase;
- 2. uue elamu projekteerimiseks asukoha–ga Ärina küla, Männioru.

Ehitusloa väljastamine

- väljastati ehitusluba OÜ–le Arhitektibüroo Allan Strus elamu lammutamiseks ja uue elamu püstitamiseks asukohaga Jaama tn 17, Väike–Maarja alevik.

Kampaania Hoovid korda aruande kinnitamine

- kiideti heaks Rakke alevik, Metsa tn 3 korteriühistu projekti „Metsa 3 aiapostide eemaldamine“ aruanne;
- kinnitati projekti kogumaksumuseks 939 eurot, millest 469,50 eurot on toetus ja 469,50 eurot omafinantseering.

Kinnistu koormamine juurdepääsuõigustega

- otsustati koormata Lammaskülas asuv vallale kuuluv Karikakra kinnistu tähtajatute tasuta juurdepääsuõigustega (teeservituut) juurdepääsuteede kasutamiseks kinnistute Kuldari ja Allese kasuks.

Vallavara võõrandamine enampakkumisel

- otsustati müüa avalikul enampakku–misel osta.ee keskkonnas korteriomandid: Vikara–5 ja Vikara–6 Müüriku külas. Vikara–5 alghinnaga 2900 eurot ja Vikara–6 alghin–naga 800 eurot.

Raieloa andmisest keeldumine

- keelduti raieloa andmisest Väike–Maar–ja alevik, Uus tn 3 kinnistule kahe tamme mahavõtmiseks.

HAP toetuse kasutamise aruande heakskiitmine

- kiideti heaks Suure–Rakke küla, Lammas–küla tee 16 kinnistu kanalisatsioonisüsteemi arendamise projekti aruanne;
- kinnitati projekti kogumaksumuseks 7074,30 eurot, millest 3203,60 eurot on toetus ja 3870,70 eurot omafinantseering.

Esimese klassi toetus

- otsustati maksta esimesse klassi astuva lapse toetust vastavalt nimekirjale.

Sotsiaalkorteri üürilepingu pikendamine

- pikendati sotsiaalkorteri üürilepin–gut Väike–Maarja alevikus, tähtpäevaga 30.09.2025;
- määrati üüri suuruseks 50 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

Aasta õpetaja 2024 konkursi

väljakuulutamine

- kuulutati välja konkurss „Väike–Maarja valla aasta õpetaja 2024“.
- Rakke Lasteia „Leevike“ rühmades laste arvu kinnitamine**
- kinnitati laste arv: liitühmades kuni 20 last, lasteaiarühmas kuni 22 last;
- moodustati 2024/2025 õppeaastaks sobitusrühm „Liblikad“.

11.09.2024

Kampaania Värvid valda aruande kinnitamine

- kiideti heaks Väike–Maarja alevikus, Uus tn 16 kinnistul asuva elamu fassaadi värvimistööde teostamise aruanne;
- kinnitati värvimistööde kogumaksumu–seks 1097,87 eurot, millest 768,51 eurot on toetus ja 329,36 eurot omafinantseering.

Detailplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatami–ne, Avispea tuuleala – eelnõu volikogule

- edastati otsuse eelnõu volikogule.

Hanke tulemuste kinnitamine

- kinnitati hanke „Väike–Maarja alevik, Lõuna tn 11–3 korteri remont“ edukaks pakkujaks GDD Viimistlus OÜ pakkumus maksumusega 10 394 eurot;
- kinnitati hanke „Väike–Maarja Lasteiaiale köögimööbli ja –seadmete ning garderoobi–kappide soetamine“ edukad pakkujad: köö–gimööbel: AS Decora, pakkumus 10 654,68 eurot (km–ga); köögitehnika ja –vahendid: Metos AS, pakkumus 6363,39 eurot (km–ga); garderoobikapid: A&T Trading OÜ, pakkumus 16 060 eurot (km–ga);
- kinnitati hanke „Simuna noortekeskuse ATS–süsteemi ehitamine ja evakuatsiooni–valgustuse täiendamine“ edukaks pakkujaks Autec Teenused OÜ pakkumus 2903,06 eurot (km–ga).

Arvamuse andmine

- nõustuti OÜ–le Vestur geoloogilise uurin–guloa andmisega Simuna uuringuruumis.

Raieloa andmine

- nõustuti Väike–Maarja alevikus, Pikk tn 17 kinnistul ühe saare ja ühe jalaka maha võtmisega.

Projekteerimistingimuste avaliku menet–luse korraldamine

- otsustati viia läbi projekteerimistingimus–te andmine Restartum OÜ–le päikesejaama ehitusprojekti koostamiseks Väike–Maarja alevikus, Uus tn 25 kinnistule avatud menet–lusena, avalikku istungit korraldamata.

Ehitusloa väljastamine

- väljastati ehitusluba AS–le Connecto Eesti Vägeva 60 m mobiilsidemasti püstitami–seks Edru küla, Tapa – Tartu 352 – 359,8 km kinnistule.

Raha eraldamine reservfondist

- eraldati reservfondist 17 755 eurot gümnaasiumi duširuumide remonttööde teostamiseks.

16.09.2024

Riigihanke pakkumuse edukaks tunnis–tamine, gümnaasiumi energiatõhususe projekteerimine

- tunnistati pakkujate Kirde Projekt OÜ, Kompro OÜ, Novarc Group AS, OÜ Varpo Grupp, P.P. Projekteerimine OÜ ja Projek–

tibüroo OÜ esitatud pakkumused kõigile hanketeates ja alusdokumentides esitatud tingimustele vastavaks;

- tunnistati edukaks Novarc Group AS esita–tud pakkumus, mis on majanduslikult kõige soodsam (109 000 eurot km–ta).

18.09.2024

Detailplaneeringu kehtestamine

- kehtestati Väike–Maarja alevikus Välja tn 1a ja Välja tn 2b asuvate katastriüksuste maa–alale koostatud detailplaneering.

Katastriüksuste koha–aadressi ja siht–otstarbe määramine

- määrati Eipri külas asuvatel Käiakivi ja Sauna katastriüksustel läbiviidava maa–korraldustoimingu tulemusena moodu–tatavate katastriüksuste koha–aadressid ja sihtotstarbed: Käiakivi, sihtotstarbega maatulundusmaa ja Sauna, sihtotstarbega elumumaa;
- määrati Võivere külas asuva Lehtmetsa katastriüksuse jagamise tulemusena moo–dustatavate katastriüksuste koha–aadressid ja sihtotstarbed: Lehtmetsa, sihtotstarbega maatulundusmaa ja Tedrepõllu, sihtotstar–bega maatulundusmaa.

HAP toetuse kasutamise aruande heakskiitmine

- kiideti heaks Hirla külas Rukkilille kinnistu veesüsteemi arendamise projekti aruanne;
- kinnitati projekti kogumaksumuseks 1281 eurot, millest 858,27 eurot on toetus ja 422,73 eurot omafinantseering.

Arvamuse andmine

- nõustuti OÜ–le Vestur Peetla uuringuruu–mis geoloogilise uuringuloa andmisega.

Riigihanke eduka pakkuja kvalifitseerimine

- Gümnaasiumi hoone energiatõhususe projekteerimine.
- otsustati sõlmida Novarc Group AS–ga hankeleping maksumusega 109 000 eurot.

Hanke tulemuste kinnitamine, Väi–ke–Maarja lasteaia mööbel

- tunnistati pakkujate UAB Sentios ja SIA Sentios ühispakkumus, OÜ Inest Market, OÜ GUIDO MÖÖBEL, OÜ TERITAJA, Balti Furnituur OÜ, A&T Trading OÜ, Kumer Saag OÜ ja Saloni Büroomööbli AS pakkumused riigihanke alusdokumentides esitatud tingi–mustele vastavaks;
- lükati tagasi Erisisustus OÜ esitatud pak–kumus, sest pakkumus ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele;
- tunnistati edukaks Balti Furnituur OÜ pakkumus;
- otsustati sõlmida Balti Furnituur OÜ hankeleping maksumusega 44 848 eurot km–ta.

Korralduse muutmine

- muudeti vallavalitsuse 11.09.2024 korralduse nr 510 punkti 1.2 ja sõnastato: osale 2, köögitehnika ja –vahendid: Metos AS, pakkumus maksumusega 7095,93 eurot km–ga.

Vallavara võõrandamine enampakkumisel

- otsustati müüa kirjalikul enampakkumisel osta.ee keskkonnas korteriomand Mõisa allee 3–9, Triigi küla, alghinnaga 1900 eurot;
- tunnistati kehtetuks vallavalitsuse 14.08.2024 korraldus nr 465.

Eluruumi kinnisvarakorteriks tunnistamine

- arvati välja alates 01.11.2024 sotsiaalelu–ruumide nimekirjast ja määra ti kinnisvara–korteriteks 4 korterit.

Kasutusloa väljastamine

- väljastati AS–le Alexela kasutusluba LPG torustiku, vedelgaasimahutite, vedelgaa–sipaigaldise piirdeaia kasutamiseks Avispea küla, Rohukopli.

Ehitusloa väljastamine

- väljastati ehitusluba Terasteenus OÜ–le kuuri lammutamiseks Rakke alevikus Jaama tn 2a.

Võlanõustamisteenuse jätkamine

- otsustati jätkata isikule võlanõustamis–teenuse osutamist MTÜ Pesapuu juures kuni 6 tunni ulatuses.

Sotsiaaltoetuste eraldamine

- nõustuti sotsiaaltoetuse maksmisega 6–le taotlejale kokku summas 1535 eurot;
- nõustuti lasteaia toiduraha ja kohatasu kompenseerimisega ajavahemikul 01.09. – 31.12.2024 5–le lapsele.

Sotsiaalkorterite üürihindade muutmine

- määrati alates 01.11.2024 uued üüri sum–mad 8–le sotsiaalkorterile.

Üldhoolduskulude hüvitamine

- otsustati tasuda taotleja hoolduskulud piirmäära (550 euro) ulatuses.

Vallavanema lähetusse suunamine

- lähetati vallavanem Indrek Kesküla 23.09. – 25.09.2024 LEADER kogemusreisile Lätti.

25.09.2024

Sotsiaalkorterite üürihindade muutmine

- määrati 4–le sotsiaalkorterile alates 01.11.2024 uued üürihinnad.

Järelhooldusteenusele suunamine

- suunati isik järelhooldusteenusele.

Sotsiaaltoetuste eraldamine

- nõustuti sotsiaaltoetuse eraldamisega kolmele taotlejale kokku summas 297 eurot;
- nõustuti lasteaia toiduraha ja kohatasu kompenseerimisega ühele lapsele ajavahe–mikul 01.09. – 31.12.2024.

Sotsiaalkorteri üürilepingu pikendamine

- pikendati kahe taotlejaga sotsiaalkorteri üürilepingut.

Sotsiaaltoetuse eraldamisest keeldumine

- otsustati jätta ühele taotlejale sotsiaaltoe–tus eraldamata.

Hoolekogu koosseisu kinnitamine

- kinnitati Väike–Maarja Muusikakooli ja Kilti Mõisakooli hoolekogu koosseisud.

Eluruumi üürihinna muutmine

- muudeti alates 01.11.2024 nelja eluruumi (kinnisvarakorterid) üüri hinnad.

Projekteerimistingimuste määramine

- määrati projekteerimistingimused Restartum OÜ–le päikesejaama ehitusprojekti koostamiseks asukohaga Väike–Maarja alevik, Uus tn 25.

Kinnistu koormamine isikliku kasutusõigusega

- otsustati taotleda kinnistu Jaama tn 2 // Kilti raudteejaam, Kilti alevik, omanik Eesti Vabariik, koormamist isikliku kasutusõigu–sega valla kasuks tasutaja tähtajatut isikliku kasutusõigusega,
- otsustati taotleda kinnistu Jaama tn 2 // Kilti raudteejaam, Kilti alevik, AS Eesti Raudtee kasuks seatud hoonestusõiguse koormamist isikliku kasutusõigusega valla kasuks.

Hanke tulemuste kinnitamine

- kinnitati hanke „Lõuna tn 10 lasteaia valvestamine“ edukaks pakkujaks Autsec Teenused OÜ pakkumus 2501 eurot km–ga.
-

Vallavolikogus

05.09.2024

- Kohal 17 volikogu liiget. Puudusid: Tarmo Rebane ja Jaanus Mutli.

Detailplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatami–ne, Tuuleala 2

- algatati elektrituulikute test koosneva tuu–lepargi rajamise eesmärgil detailplaneeringu koostamine valla üldplaneeringuga määra–tud tuuleenergia tootmiseks põhimõtteliselt sobivale alale nr 2, ligikaudse pindalaga 1389 ha vastavalt otsuse lisaks olevale planeerin–guala asukohaskeemile;
- algatati detailplaneeringuga kavandatud tegevuse elluviimisega kaasneva kesk–konnamõju strateegiline hindamine koos vajalike uuringute teostamisega.

Maamaksumäära kehtestamine

- kehtestati alates 01.01.2025 Väike–Maar–ja vallas igale järgmisele maa sihtotstarbeg–rupile maamaksumäär:
- 1. elamumaale ja maatulundusmaa õuemaa kõlvikule 0,5% maa maksustamis–hinnast aastast;
- 2. punktis 1 nimetamata maatulundus–maale 0,18% maa maksustamishinnast aastast;
- 3. punktides 1 ja 2 nimetamata sihtotstar–bega maale 1,5% maa maksustamishinnast aastast.

Valla 2024. aasta I lisaeelarve

- vastuvõtmine**
- võeti vastu valla 2024. aasta I lisaeelarve.

Valla arengukava ja eelarvestrateegia

- kinnitamine, I lugemine**
- lõpetati arengukava ja eelarvestrateegia I lugemine ja suunati II lugemisele.

Järgmine vallavolikogu istung on 17.10.2024.

MARIS KÕRGMÄE – KRUUSAMÄGI

vallasekretär

Vallavolikogu kehtestas 2025. aastaks uued maamaksumäärad

Maamaks on riiklik maks, mis laekub täielikult kohaliku oma–valitsuse eelarvesse. Maamak–sust laekuva tuluga on kohalikel omavalitsustel võimalik tõsta elukeskkonna kvaliteeti – näi–teks remontida ja hooldada teid, pakkuda lasteaia– ja koolikohti, korrustada avalikke alasid, jms.

Maamaks arvutatakse prot–sendina (maamaksumäär) maa maksustamishinnast ehk maa li–gikaudsest turuväärtusest. 2022. aastal viis Maa–amet läbi Eestis asuvate maade hindamise, mille tulemusena selgitati välja lli–gaudsest turuväärtusele vastav maa maksustamishind. Iga maa–tüki maa maksustamishinnaga on võimalik tutvuda minu.katas–ter.ee veebilehel.

Väike–Maarja Vallavolikogu kehtestas 2025. aastaks maa–maksumäärad järgmiselt:

- 1) elamumaa ja maatulun–dusmaa õuemaa kõlvik – 0,5% maa maksustamishinnast aastast (**maamaksumäär ei muutunud**);
 - 2) maatulundusmaa **kõik muud kõlvikud** – 0,18% maa maksustamishinnast aastast (**2024. aastal oli 0,5%**);
 - 3) **äri– ja tootmismaa ning kõik muud** sihtotstarbed – 1,5% maa maksustamishinnast aastast (**2024. aastal oli 1,0%**).
- Kodualuse maa maksuvabas–tus säilib ka 2025. aastal.
- Lisaks on riik loonud nn kaitsemehhanismi, mille alu–sel katastriüksuse eest tasutav maamaks ei tohi 2025. aastal tänavusega võrreldes kasvada rohkem kui 50% ning seda eel–dusel, et katastriüksuse pindala ja kasutusotstarve ei ole vahe–peal muutunud. Juhul, kui 50%–line kasv on vähem kui 20 eurot, tõuseb maamaks katastriüksu–

se kohta 20 eurot aastast. See–juures lähtutakse 2024. aasta maamaksu puhul summast, mis ei arvesta maksuvabastusi ega –soodustusi.

Järgnevalt erinevad näited maamaksu suuruste muutustest 2025.aastal:

NÄIDE 1:

Elamumaa pindalaga 4576 m²
Maa maksustamishind: 9976 eurot

Maksumääraga 0,5% **ar–vutatud** maamaks: **49,88 eu–rot** (ilma kaitsemehhanisme rakendamata)

2024. aasta **maksuteate** suurus: **21,25 eurot** (rakendati kaitsemehhanisme)

2025. aasta **maksuteate** suu–rus: **41,25 eurot** (rakendatakse kaitsemehhanismi, mille tule–musena maamaks ei suurene rohkem kui 20 eurot)

NÄIDE 2

Maatulundusmaa pindalaga 25,44 ha (sh haritav maa 25,44 ha)

Maa maksustamishind: 134 830 eurot

2024. aastal maksumäära–ga 0,5% **arvutatud** maamaks: **674,15 eurot** (ilma kaitsemeh–hanisme rakendamata).

2024. aasta **maksuteate** suurus: **210,98 eurot** (rakendati kaitsemehhanisme)

2025. aastaks maksumäära–ga 0,18% **arvutatud** maamaks: **242,69 eurot** (ilma kaitsemeh–hanisme rakendamata)

2025. aasta **maksuteate** suurus: **242,69 eurot** (puudub vajadus kaitsemehhanismide rakendamiseks)

NÄIDE 3

Maatulundusmaa pindalaga 57,89 ha (sh metsamaa 50,30

ha, haritav maa 5,28 ha, looduslik rohumaa 0,87 ha, muu maa 1,43 ha)

Maa maksustamishind: 121 698 eurot

2024. aastal maksumäära–ga 0,5% **arvutatud** maamaks: **608,49 eurot** (ilma kaitsemeh–hanisme rakendamata)

2024. aasta **maksuteate** suurus: **365,83 eurot** (rakendati kaitsemehhanisme)

2025. aastaks maksumäära–ga 0,18% **arvutatud** maamaks: **219,06 eurot** (ilma kaitsemeh–hanisme rakendamata)

2025. aasta **maksuteate** suurus: **219,06 eurot** (puudub vajadus kaitsemehhanismide rakendamiseks)

NÄIDE 4

Tootmismaa pindalaga 9937 m²
Maa maksustamishind: 11 030

eurot

2024. aastal maksumääraga 1% **arvutatud** maamaks: **110,30 eurot** (ilma kaitsemehhanisme rakendamata)

2024. aasta **maksuteate** suurus: **29,75 eurot** (rakendati kaitsemehhanisme)

2025. aastaks maksumää–raga 1,5% **arvutatud** maamaks: **165,45 eurot** (ilma kaitsemeh–hanisme rakendamata)

2025. aasta **maksuteate** suu–rus: **44,63 eurot** (rakendatakse kaitsemehhanismi, mille tule–musena maamaks ei või suure–neda üle 50% võrreldes 2024. aasta maamaksuga).

Täiendav info vajadusel:

maakorraldusspetsialist
Diana Seepter
329 5755

Välja elamuala detailplaneeringu kehtestamine

Vallavalitsus kehtestas 18.09.2024 korraldusega nr 518 Väike-Maarja alevikus Välja tn 1a (katastritunnus 92702:002:0287) ja Välja tn 2b (katastritunnus 92702:002:0286) asuvate kinnistute maa-alale koostatud detailplaneeringu.

Detailplaneeringuga on kavandatud üksiklamu kruntidest koosneva elamuala väljaarendamine. Kahele Väike-Maarja aleviku ühes piirkonnas asuvale eraldiseisvale elamumaa katastriüksusele (Välja tn 2b ja Välja tn 1a) on leitud ühine parim võimalik atraktiivne ja mitmekesine, ümbritseva keskkonnaga harmoonilise terviku moodustav, ruumilahendus, mis arvestab olemasolevate väärtustega ning on tasakaalustatud elamu- ja rohealadega. Detailplaneeringuga on kavandatud 12 elamumaa krunti neist 7 üksiklamumumaks ja 5 krunti üksiklamumumaks või kaksiklamumumaks ning 2 üldkasutatava haljasala krunti.

Detailplaneeringuga on planeeritud muuta Välja tänav ja Kuuse tänav ruumikuju ning luua Pärna tänav. Samuti on kavandatud Metsa põik tänav muutmine Kase tänavaks. Detailplaneeringuga on tehtud ettepanek uutele kruntidele aadresside määramiseks.

Detailplaneeringumaterjalid on leitavad Väike-Maarja valla veebilehel, link: <https://v-maarja.ee/et/kehtivad-detailplaneeringud>

Isadepäeva fotojaht „Paps ja laps“ stardib taas!

Naiskodukaitse Väike-Maarja jaoskond koos kohaliku vallaga kutsub kõiki osalema isadepäeva fotokonkursil „Paps ja laps“, et väärtustada isade rolli ja jäädvustada nende erilisi hetki lastega.

Fotosid saatma on oodatud kõik Väike-Maarja valla elanikud, kes soovivad jäädvustada isade ja laste ühiseid hetki. Teretulnud on nii humorikad, liigutavad kui ka ootamatud fotod, mis peegeldavad isade ja laste koosveedetud aega.

Konkursile esitatavad fotod:

- Iga autor võib esitada kuni kolm enda tehtud fotot.
- Fotod peavad olema hea kvaliteediga ja vähemalt 1 MB suured, et neid saaks A4 formaadis trükkida.
- Fotod ei tohi olla varasematel konkurssidel osalenud ega digitaalselt töödeldud, välja arvatud minimaalne kontrastsuse, heleduse ja värvikorrektsoon.

Fotosid saab esitada 21. oktoobrist kuni 3. novembrini, saates need meiliaadressile vmnaiskodukaitse@gmail.com. Kirjale tuleb lisada foto autori nimi, kontaktid ja foto pealkiri. Saata võib ainult enda tehtud fotosid.

Žürii valib välja parimad fotod, mille autoreid premeeritakse Põhjakeskuse kinkekaartidega. Lisaks on publiku lemmiku auhind. See läheb fotole, mis kogub enim „meeldib“ klikke Väike-Maarja vallavalitsuse Facebooki lehel 3. novembri keskpäevaks.

Konkursi võitjad kuulutatakse välja isadepäeva paiku.

NAISKODUKAITSE VÄIKE–MAARJA JAOSKOND

Mulluse fotojahi võitis Kai Viisma fotoga „Issi, las ma ka vaatan ...“.

Valmistu,
et su elu oleks
kriisis hoitud

Vaata, kuidas valmistuda: olevalmis.ee

PÄASTEAMET

Ajalookonverentsil „80 aastat Porkuni lahingust“ käsitleti meie kandi ohvriterohket võitlust

21. septembril meenutati ajalookonverentsi ja mälestustalitustega 80 aastat tagasi peetud Porkuni vennatapulahingut. Porkuni lahing toimus 21. septembril 1944, mil pörkasid kokku NSVL ja Saksa poolel võidelnud eestlased.

HEILI TAMMUS
toimetaja

Konverents leidis aset Porkuni koolis, mälestustalitused toimusid Loksa haua ja Vistla memoriaalil.

Konverentsi rohkearvulisele publikule tegi Hanno Tamm tagasiivaate Porkuni lahingus langenute haudade taastamisele ning Ain Aasa ja Toomas Uudeberg rääkisid Vistla memoriaali rajamisest.

Sõna võtsid veel Kirjanike Liidust Tiit Aleksejev, sõjamuuseumist Ranno Sõnum, Eesti Vabadusvõitlejate Liidu esimees Tiit Pöder, Eesti Leegioni Veteranide Virumaa Klubi Ants Silm, Kaitseliidu Viru Maleva pealik kolonelleitnant Ain Ainsalu, Virumaa Teataja endine peatoimetaja Aarne Mäe.

Konverentsil kõlanud huvitavate ettekannete seas tutvustasid Ranno Sõnum ja Hanno Ojalo oma värsket raamatut „Porkuni lahing 1944. Mälestused“

Väike-Maarja kirik oli terve päeva avatud külastamiseks, et huvilised saaksid külastada Porkuni lahingu mälestuseks sinna paigaldatud vaskristi.

Küsimused ajaloolasele

Ranno Sõnumile

Palun tutvustage Teie ja Hanno Ojalo sulest ilmunud uut raamatut „Porkuni lahing 1944. Mälestused“. Kas sellise mälestuste raamatu koostamine tõi ka Teile sellest lahingust uusi teadmisi ja kellele see raamat mõeldud on?

Porkuni lahingus osalenud meeste mälestuste raamatu panin kokku koos Hanno Ojaloga ja see on omamoodi jätk 2019. aastal ilmunud raamatule „Porkuni vennatapulahing

Mälestustalitus Vistla memoriaali juures. Fotod: Heili Tammus

Hanno Ojalo ja Ranno Sõnumi 2024. a ilmunud raamat.

1944“. Uue raamatu puhul on tegu kogumikuga, mis annab mitmetahulise ülevaate lahingust nii Saksa kui ka Punaväe poolel osalenute vaatevinklist. Raamatut koostades tuli ka kohati uuem teadmine Porkuni lahingust, kuna sai avaldatud seni trükiti ilmunud mälestusi toimunust. Üheks nendest olid lahingus Saksa poolel osalenud August Lamesoo mälestused, mille oli kirja pannud koduloolane Asael Truupõld. Need mälestused andsid uuemaid detaile lahingust ja kuidas toimus Saksa poolel võidelnud meeste vangi langemine lahingu lõpus. Veel pärineb Lamesoolt ka huvitav kirjeldus, milline nägi välja lahinguväli 1950. aastal ehk 6 aastat pärast lahingut. Samuti sai kasutatud Väike-Maarja muuseumi kogu-

des talletatud Ernst Kitse mälestusi, mis annavad uuemaid infokilde lahingu kohta. Samas Punaarmee ridades sõdinud meeste mälestustest tõstaksin esile Bernhard Hommiku omi, mis ilmusid 2004. aastal ajalehes Saku Sõnumid, kus ta on kirjutanud ilma Nõukogude tsensuurita Porkuni lahingust ja kui kole vennatapp see oli. Siiski on raamatus avaldatud ajastu dokumendina ka Nõukogude okupatsiooni perioodil ilmunud punaväe veteranide mälestusi, mis on üldjuhul väga tugevas Nõukogude ideoloogia kastmes. Esile tooksin veel selle, et raamatu lisas on faksimilena avaldatud Peep Kärbi aastal 1989 ajakirjas Kultuur ja Elu ilmunud artikkel „Tundmatud ühishauad Porkunis“, mis oli esimene tõene kirjutis Porkuni lahingust. Kokkuvõttes on raamat „Porkuni lahing 1944. Mälestused“ mõeldud kõikidele ajaloo huvilistele, kes soovivad saada täpsemat ülevaadet 21. septembril 1944 Porkuni väljadel toimunud.

Palun iseloomustage Hanno Tamme ja tema panust Porkuni lahingu mälestuse hoidmisel.

Hanno Tamme panus Porkuni lahingu mälestamisel ja uurimisel on märkimisväärne, kuna tema eestvedamisel on saanud lahingus Saksa poolel langenud Eesti meeste kalmud väärikalt tähistatud ja on saanud traditsiooniks lahingus langenud meeste mälestamine iga aasta 21. septembril. Võib öelda, et see on üks kahest 1944. aastal Eestis peetud lahingust, mida igal aastal mälestusüritusega tähistatakse. Teine selline üritus toimub iga aasta juuli lõpus, kui mälestatakse Sinimägede lahingus langenuid. Lisaks on Hanno Tamm viimase 35 aastaga kogunud ja dokumenteerinud hulganisti materjale Porkuni lahingust ning nii Loksal kui ka Vistlas toimunud mälestusürituste kohta. Võib öelda, et Porkuni lahingu uurimine ja lahingus langenute mälestuste jäädvustamine on Hanno Tamme elutöö.

Pitka Lilleoru talu Ebaveres tähistati infotahvliga

22. septembril avati Johan Pitka Ebavere talukohas taas pidulikult infotahvel.

SILVI AASUMETS

Väike-Maarja kodutütarde juht

Esmärgi poole hakati liikuma pärast kodutütarde ja naiskodukaitse talvelaagris Johan Pitka eluloo filmi vaatamist. Väike-Maarja kodutütred imestasid, et meie ligilad on nii kuulsas mehe kodukoht olnud, millest nad polnud varem teadlikud. Sellest hakkas liikuma mõte korraldada seal talgud. Esmene külastus Pitka Lilleoru talukohta oli masendav. Kõik oli võssa kasvanud, trepid paksu sambla ja metsasodi all. Vundamendi ääres kasvasid suured puud, lõhkudes seda. Lipuvarras roostetas, kuu-setihnik oli kasvanud president Arnold Rüütli ja kindralleitnant Johannes Kerdi istutatud tammedele peale. Veidi hiljem, kui Ellu Moisa hakkas kirjutama artiklit unustuse hõlma jäänud Johan Pitka talukohast, tekkis mõte uurida, kas on veel järeleulatvat põlvkonda, kes annaks loa see kodukoht korrastada. Kahjuks pole kedagi ja valla poole pöördudes sai koos muuseumi, valla ja Väike-Maarja kodutütardega võtta ette korrastustalgud. Eriti suureks abiks olid naabermajas elavad Mait ja Ingrid. Tänu nende abile puhastasime

Kodutütar Desiree-Laureen Reinmets. Foto Heili Tammus

kuivanud puudest vundamendi ja eemaldasime võsa. Maikuuks olid Teeme ära talgud, kus osalesid Väike-Maarja kodutütred, nende vanemad, naabrid, kaitseliitlane, naiskodukaitsjad. Talgutest võttis osa 22 talgulist. Veeti kokku metsakuiv, oksad, puhastati trepid, riisuti lehed, värviti lipuvarras, päästeti pealekasvavate puude eest Arnold

Rüütli ja Johannes Kerdi istutatud tammed. Rajati trepi kõrvale lillepeenar.

Koos muuseumi juhataja Edgar Tammuse ja Ranno Sõnumiga sai koostatud infotahvel.

Järgmisel aastal on plaanis teha talgud ja rajada tee läbi metsa veesilmani, mille kõrval on tänini betoonist valatud küna, milles Pitka end pärast

metsajooksu kastmas käis. Ottsime pingitegijat, et külastajad saaks tulevikus seal jalgu puhata.

Infotahvlile tuleb edaspidi QR-kood, et oleks võimalik lugeda enamat Johan Pitka tegemistest ja tahvli teksti inglise keeles.

Kes minevikku ei mäleta, elab tulevikuta (Juhan Liiv)

Kes hoiavad Väike-Maarja Valla Kultuuri?

Käesoleva aasta 1. juulist tegutseb meie vallas ühendatud kultuuriasutus, mille koosseisu kuuluvad Väike-Maarja seltsimaja ja muuseum, Simuna rahvamaja ja Rakke kultuurikeskus.

Kultuuriasutuse kaudu me hoiame ja kanname nii rahvusliku kui paikkondlikku identiteeti ja omakultuuri.

Kultuuriasutuse roll on väärtustada ja teadvuses hoida olulisi traditsioone, lipupäevi, rahvakalendritähtpäevi jne. Oleme koduks ja pesaks meie kollektiividele, kes osalevad laulu- ja tantsupeoprotsessis ning kõigile teistele, kes aitavad hoida meie inimeste vaimset ja füüsilist tervist. Samuti on kultuuriasutus koht, kus saab algatada uusi tegevusi ning siduda kogukonda.

Facebookis on kultuuriinfo nüüd leitav lehel Väike Maarja Valla Kultuur ja valmimas on ka meie asutuse koduleht.

Õige pea kuulutame välja ka konkursi meie asutusele sobiva logo ja identiteedi leidmiseks.

Olete oodatud meie majadesse! Igal pool võtab vastu lahke pererahvas!

Aga ilma teieta, head inimesed, kes te osalete huvitegevuses, sündmustel ja kogukondlikus tegevuses, ei oleks ka meid, kultuuritöötajaid!

MERLE TOMBAK

Väike-Maarja Valla Kultuur
juhataja
merle.tombak@v-maarja.ee
Tel 5302 4437

Foto: Kristel Kitsing

Kui Sul on mõtteid, ideid ja ettepanekuid, mida kultuurielus muuta või ette võtta, siis anna julgelt teada, sest alati saab paremini!

Meeskonda kuulub kaheksa inimest. Saame nendega lähemalt tuttavaks. Siinkohal mõned mõtted kultuuri ja nende ametite teemal:

- Miks on kultuuriasutusi vaja?
- Millist väärtust Sinu ametikoht loob või miks Sinu amet on oluline?

EDGAR TAMMUS

Väike-Maarja muuseumi külastusjuht-koguhoidja

Kultuur on see, mis tegi ahvist inimese. Kultuurne inimene käitub ja elab inimvajaduste hierarhia kõrgemate astmete järgi. Kui kõht on täis ja ohud ei paina, tekib soov endast midagi olulist maha jätta, kasutades selleks oma oskusi ja teadmisi. Kultuuriasutused pakuvad nendele inimestele seda võimalust, on see siis tants, kunst, heli, juurte leidmine või midagi selle sarnast. Samas pakub see ka võimaluse kuuluda sarnaseid saavutusi otsivale inimeste grupp. Et neid gruppe lihtsamini leida, vajame kultuuriasutusi. Sellest algab kogukond.

Kui midagi on kadunud või kadumas, kipub selle väärtus kasvama. Maailm,

kus me elame, loob pidevalt väärt asju juurde. Vanad asjad kuluvad ja kaovad. Nii kaovad ka nendega kaasas käinud mälestused. Mälestused annavad meile kuuluvustunde. On selleks siis mõni paik, ese, kogutud meenutus. Muuseum kui mäluasutus peab väärt mälestused mees. Kui inimene on mälestused kaotanud, siis võib ta tulla neid muuseumisse otsima. Muuseum kasvatab meis kuuluvustunnet ja annab läbi uute teadmiste võimaluse maailma mõista. Minu amet on mälestused kokku koguda, neid säilitada, süstematiseerida, uurida ja välja jagada.

Foto: Heili Tammus

KATRIN ZIRK

Väike-Maarja seltsimaja perenaine

Kultuuriasutused on kohad, kus saavad kokku sarnast mõttemaailma omavad inimesed, teatri-, muusika-, tantsu-, kunsti- ja kes-teab-veel-mille huvilised. Suurtes, vähem või rohkem uhketes majades toimuvad sündmused saavad lisaväärtuse ning sööbivad mälusse ja mõjutavad olemust. Pidades tähtsam tundub erinevate ringide tegevus, seda nii kultuuri hoidjate kui ka loojatena. Huviringid on kohad, kus jäetakse maha argipäevapinged ja laetakse end positiivse energiaga, lisaks toimub muidugi eneseareng.

Perenaisena seltsimajas soovin jätta

küllastajatele ja ka ringide liikmetele tunde, et nad on alati oodatud ja hoitud, kas see ka õnnestub, on nende otsustada.

Väike lisalugu ka. Mõningad aastad tagasi oli meil Riho Hüti maalide näitus, kõik ei mahtunud saalidesse rippuma ja nii sättis Mary mõned ka kontorisse. Kapi kohal, mille peal asub see kõige tähtsam kalender, oli maal hütilikult värvika daamiga ja Viivi Luige loosungiga „Kultuur ei ole iluasi ega ajaviide, kultuur on rahvaste elu ja surma küsimus.“ Ikka hea mitu kuud sai lõunasöögi juurde seda daami ja loosungit vaadatud, tempel jäi mällu ilmselt igaveseks!

Foto: Merle Tombak

MERIKE VUNDER

Rakke kultuurikeskuse perenaine

Kõik me vajame veidi meelelahutust, lõõgastumist, tantsu, laulu, sõprade, tuttavatega koos toredalt aega veeta, unustada argipäeva mõtted. Selles ilusas ja hubases majas leidub igaühele midagi meelepärast ja muidugi on see suurepärase koht sünnipäevade pidamiseks.

Tunnen end kultuurimajas kui kodus. See on soe ja hubane asutus, kus on erinevad meelepärased tööd, lõbusad ja ägedad kolleegid. Meil on tõeline väike pere.

See on tore töö! Mulle väga meeldib kaunistada ja sättida ruume ürituste ajaks, tore on kohtuda uute külaliste-

ga, väga palju saab juurde kogemusi ja teadmisi. Muidugi on mind vaja. Hoolitsen, et meil kõigil oleks puhtad toad, päike säraks klaasist läbi ja lilled õitseks. See ongi kõik see, mis teeb juba hommikul meele rõõmsaks.

Foto: Merle Tombak

MARY TAMMET

dekoraator

Olen veendunud, et kogukonnale on kultuuriasutust kui sellist ikkagi väga vaja. See on koht, kus eri põlvkonnad saavad kokku väga erinevatel põhjustel. See liidab ühiste huvidega inimesi. Eriti oluline on kultuurikeskuse olemasolu väiksemates asulates, kus muud võimalused meelelahutuseks ja kaunistamiseks kunstidega tegelemiseks on kasinad.

Minu ametikoht dekoraatorina on pakkunud mulle võimalusi kujundada erinevaid sündmuseid ja kureerida ning ellu kutsuda põnevaid näituseid. Olen väga nautinud seda loomise protsessi ja eripalgeliste kunstnikega

suhtlemist. 22 aasta jooksul on mul olnud võimalus seada lugematul arvul lilli, näidendi- ja lavakujundusi erinevates majades. Loodan, et see tegevus on tekitanud esinejates ja ka publikus tunde, et nad on üritustele oodatud.

Väga rõõmustab mind see, et koolilõpilased on saanud võimaluse külastada oma kodupaigas erinevaid kunstinäituseid (Simunas). Väike-Maarja ning Rakke kunstiringid rahvamajades on saanud hoo sisse ning neil on koos juhendajaga võimalus kohtuda erinevate kunstnike ja nende töödega näitustel, sellest õppida ning innustust leida.

Foto: Merle Tombak

ENNO EILO

sporditöö korraldaja

Et vaim värske püsiks, peab tants ja trall ka lisaks olema. Kultuuris on ju võimas ja edasiviiv jõud, liites sarnaste vaadetega ning huvidega inimgruppe. Ilma kultuuriasutusteta ei kujutaks küll elu ette.

Järjest enam tundub mulle, et iga-sugustel ametikohtadel lisandub inimestele järjest ülesandeid ja kohustusi. Eks ma tahaksin palju rohkem teha ja panustada, aga see ei ole kuidagi võimalik, sest päevas on 24 tundi, nädalas 7 päeva.

Foto: Merle Tombak

LEA VIMBERG

Simuna rahvamaja perenaine

Rahvamaja kui kultuuriasutus on koht, kus inimesed lähemalt ja kaugemalt saavad harrastada klubilist ühistegevust, käia huviringides, pidada pidusid ja nautida kutsutud esinejaid.

Maja perenaisel on oluline osa selles, et rahvamaja oleks oma rahva maja. Tema on üks nendest, kes aitab hoida „kodu“ hubasena ja korras, et sealviibijatel oleks meeldiv olla.

Foto: Merle Tombak

MAIRE HAAVA

kultuurikorraldaja

Kultuuriasutusi vajame, et saada rohkem haritud.

Kultuurikorraldaja peaks hästi tundma oma kogukonda, et saaks võimalikult hästi rahuldada erinevate piirkondade inimeste kultuurilisi vajadusi. Siit ka selle ametikoha vajalikkus.

Foto: Merle Tombak

SILVER AASUMETS

helitehnik

Sama hästi võib küsida, milleks meile söögikohtasid? Inimestel on ikka tsirkust ja leiba vaja.

Kuna esinejate ja artistide nõudmised on spetsiifilised, peab olema neil tagatud kindel ja kvaliteetne teenindus. Tänu minu ametile saab artist pakkuda ka kvaliteetset elamust.

Foto: Merle Tombak

Simuna kooli 1. klass lugemistunnil. Foto: Triinu Pohlak

Simuna lapsed nautisid lugemistundi

Simuna raamatukogu koostöös Simuna kooliga pidasid 9. septembril LUGEMISTUNDI. See tunnike võimaldas koolimajas mõnusat omaette lugemist ning raamatu valik oli samuti enda otsustada.

Koolis juhatas ürituse sisse raamatukoguhoidja, püüdes kirjaoskuse tähtsusest maalida laiemat pilti ning tuues näiteid sellest, kui me ei oskaks lugeda ega oskaks kirjutada. Kui päris aus olla, siis õpilastele jäi see sõnum veidi kaugelt. Miks siis? Meile, eestlastele, on kirjaoskus nii iseenesest mõistetav, et püüd selle vajalikkust tõestada ongi veider. Seega saame õpilaste üle ainult rõõmustada. Täiskasvanute puhul aga tuleb mängu see suurem pilt – vaeses riigid, hariduse kättesaamatus, sooline ebavõrdsus, interneti kirjaoskus, inimõigus ja seda loetelu võiks veel jätkata. Kirjaoskamatu inimesega on kõige lihtsam manipuleerida.

Lugemistund Simuna koolis läks väga hästi. Õpilane luges kodust kaasavõetud või raamatukogust laenuetatud raamatu. Õpetaja said imestada lugemishuvi ja klassis valitseva vaikuse üle. Teise klassi Robin rõõmustas, et sai terve raamatu loetud ja talle meeldis see tund väga. Tema klassiõde Angelina luges raamatut „Päästetud kassipoeg“. Talle meeldis, et oli vaikne ja keegi ei seganud jutule vahele ning istuda sai seal, kus ise tahtsid. Ta valis istumiseks pehme tumba ja sai seda teha koos oma sõbraga. Kodus luges ta raamatu lõpuni. Angelinale jäi meelde, et ühes väga vaeses riigis ei ole kooli ja neil seal pole lugemine selge. Ta tahab, et meil Eestis

oleks hea elu edasi ja sellepärast tähistame seda päeva kord aastas, 2025. aastal jälle. Ta teadis, et seda tähistati kõikides koolides. Teise klassi juhataja, õpetaja Ly Niinelaid ütles, et raamatuid aitas lastel valida ka raamatukoguhoidja ja nad lugesid erinevaid raamatuid. Teine klass luges mõnusasti terve tunni, oli rahulik ja meeldiv aeg. Kolmas klass oli koos õpetaja Liivika Harjoga oma lemmikraamatuga ette valmistanud ning lugemistundi nautis kogu klass. Seitsmenda klassi Kaisa luges kodust kaasavõetud raamatut „Pax“. Ta nimetas seda põnevaks raamatuks, millel on palju osi ja soovitas teistelegi. Lugemistundi pidas ta toredaks.

Soovitati kõigil lapsevanematel kodus küsida, mis päev see oli, mis meeldis ja miks meeldis, mis oli päeva sõnum ja kui palju selle mõttest meelde jäi. Sellised jutuajamised on toredad ja vastused võivad olla ootamatud.

Täna Simuna kooli õpetajaid ja õpilasi, sest miski ei sünni iseenesest. Järgmisel aastal jälle!

Lugemistundi peeti ka väga paljudes teistes Eestimaa paikades. Loeti asutustes, parkides, promenaadidel ja näiteks Tartus Atlantise repistikul. Rahvusvahelise kirjaoskuse päeva idee sündis UNESCO ning esimest korda tähistati seda 1966. aastal. Lugemistund algatati Soomes 2019. aastal lugemist propageeriva aktsiooniga Read Hour. See on ellu kutsutud kirjaoskuse päeva auks.

KADI PRANTS

Simuna raamatukoguhoidja

Kiltsi mõisakooli septembri sporditulemused

10. september

Lääne-Virumaa algklasside kergejõustiku võistlustel Rakveres saavutati järgmised kohad: Thor Aleksander Salu poiste 4.–5. klassi vanusegrupis I koht 400m jooksus, III koht kaugushüppes ja V koht 60 m jooksus.

Ken Akkuratov samas vanuseklassis 60 m jooksus VI koht.

Aileen Loss tüdrukute 1.–3. klassi vanusegrupis I koht palliviskes, II koht kaugushüppes ja 60 m jooksus V koht.

Ursula Kümnik saavutas samas vanuseklassis 60 m jooksus VII koha

ja Birgitta Arolepp VIII koha.

Väga tublid noored sportlased! Aitäh, õpetaja Helis!

23. september

Tegime head ja osalesime Rakveres heategevuslikul teatejooksul.

Head käisid tegemas Riko Elmik, Johannes Hiiesalu, Andy Roose, Ken Akkuratov, Maarit Kümnik, Hanna-liisa Viita, Brigitta Arolepp ja Jaanika Meidla.

Aitäh, õpetaja Helis!

JAANA NIRODA

Kiltsi mõisakooli huvijuht

Kiltsi mõisakooli lapsed tegid joostes head. Foto: Helis Manninen

Õpetajad meenutavad õpetajaid

Edgar Tammus

Väike–Maarja gümnaasiumi (VMG) geograafia ja ajaloo õpetaja VMG 78. lend

Minule südamelähedane õpetaja oli Elvi Kiisküla. Haldjalikult hapra kehaga, kuid prometeuslikult sütitava meelega inimene. Tema mõtted ja hoiak peegeldasid suurt armastust ilusa eesti keele ja kirjanduse vastu. „Vanakooli“ õpetajana väärtustas Elvi ka ilusat käekirja.

Meenub lugu, kus õpetaja jäi natukene jänni tänapäeva tehnoloogilise trikiga.

Meil oli töövihik! Kirjanduse tunnis ja selles vihikus olid mõningad hästi kirjutatud kirjandite näited. Et asi tunduks loomulik, oli nende kirjandite kirjanenimisel kasutatud käekirjale sarnast kirjatili. Õpetaja tõi meile mitu korda näiteid, kus ta kiitis kirjandi kirjutajate selget ja ilusat käekirja, taipamata, et tegemist oli arvutis loodud käekirjaga. Meil tuli teda pikalt veenda, et tegemist ei ole inimese käekirjaga, kuid õpetaja Elvi keeldus seda uskumast.

Mäletan seda hetke tema silmis, kus ta loobus meile vastu vaidlemast, sest taipas, et meil oli õigus. Titaan temas mõranes. Mind valdas sellel hetkel kahetine tunne – õpetaja oli eksinud, ta oli inimene nagu mina. Kuid jõud millega ta meile ilusalt eesti keelt edasi õpetas, ei raugenud – tuletooja liikus vaatamata komistusele kindlalt edasi.

Tanel Kümnik

Väike–Maarja gümnaasiumi (VMG) direktor VMG vilistlane

Olen tänulik nõudlikule ja toetavale vene keele õpetajale Helle Orrole. Vene keel valmistas esialgu mulle suuri raskusi. Ühe tunni lõpus ootas, kui ülejäänud rühm on klassist läinud ning küsisin, kuidas ma saaksin vene keele korda. Leppisime kokku konsultatsiooni, seal toimetades sain aru, kuidas vene keelt õppima peaks ning seal edasi mul enam probleeme ei olnud. Tagasi vaadates antud olukorrale mõistan, kui oluline on inimlikkus ja õpioskuste õpetamine.

Kairit Lillemets

Rakke kooli inimeseõpetuse õpetaja Rakke gümnaasiumi vilistlane

Olen Rakke gümnaasiumi vilistlane aastast 2005 ja Rakke kooli õpetaja aastast 2019.

Meenutades enda kooliaega, siis ennekõike on meelde jäänud õpetajad, kes olid ise enda aine fanaatikud ning suutsid vaimustust oma ainest nagu imekombel õpilastele edasi anda.

Eredalt on meeles ka erinevad üritused, mida tol ajal koolis korraldati. Hea mälestus on jäänud erinevatest karnevalidest, tantsumüüritustest ja missivalimistest. Viimast illustreerib juuresolev foto, kus mind intervjuueerib tollane muusikaõpetaja Ly Ipsberg.

Jaana Palmisto

Simuna kooli kunstiõpetuse, käsitöö ning väikeklassi õpetaja Simuna kooli vilistlane

Minu õpetajateed on kõige enam mõjutanud just minu Simuna Koolis olnud klassijuhataja õpetaja Olga Haiba, kelle üks ja ainuke töökoht oli Simuna Koolis. Õp Olga on mulle alati olnud suureks eeskujuks olles karm kuid õiglane õpetaja. Õpetaja Olga rääkis mulle juba ei tea mis ajast, et peaksin õpetajaks hakkama, mina aga ei võtnud vedu. Alustasin Simuna Koolis küll juhuse tahtel, ajutiselt ja ise seda tööd üldse mitte teha tahtes, kuid õp Olga oli see kes ikka ja jälle rääkis et just seda tööd ma tegema peaksingi ja et see tuleb mul hästi välja. Mina aga ei uskunud. Ei uskunud ka siis kui aastal 2016 mind valiti aasta põhikooli aineõpetajaks. Ju siis lisaks õp Olgale nägid ka teised minus midagi mida ma ise näha ei osanud või näha ei tahtnud. Aitäh õp Olga, sest tänu Sulle olen ma ikka õpetaja.

Väike–Maarja gümnaasiumi õpetaja Elvi Kiisküla tutvustab raamatut „Rannamännid“. VMG 1751_11_a. Foto: Ellu Moisa

Merle Kiigemaa

Väike–Maarja gümnaasiumi (VMG) tugiteenuste osakonna juhataja, logopeed, eripedagoog, inimeseõpetuse õpetaja VMG vilistlane

Minule on kooliajast jätanud kustumatut mälestust vene keele õpetaja Anna Zubareva, kes oli tõeliselt suure südamega, lahke ja toetav. Õpetajana oli ta küll range, kuid alati õiglane. Mäletan, et kui vahel oli kodus jäänud õppimata, aga enne tunni algust vabandamas käisid, siis talle see küll ei meeldinud, kuid tunnis ta sind ka ei küsinud. Kui aga vabandamas ei käinud, siis said väljateenitult oma „ühe“ kätte. Vene poeetide hingestatud luule esitlused tema suust olid nii kaasahaaravad, et see pani ennastki pingutama ning lausa piinlik oli jätta õppimata. Klassikaaslastega kohtudes selgub, et siiani on meil mees mitmesalmilised luuletused nii Jevgeni Oneginist kui ka merel purjetavast laevukese. Õpetaja Annale mõeldes tuleb silme ette tema sirge rühiga kõnd, alati moekas ja hoolitsetud välimus. Aastaid peale kooli lõpetamist viis saatust mind temaga haiglas kokku ning kuigi ta enda tervis ei olnud enam hea, jätkus tema headust ja hoolimist seal minu väikestele tütrele. Ilusat õpetajatepäeva!

Kairit Lillemetsa intervjuueerib toonane muusikaõpetaja Ly Ipsberg. Foto: erakogu

Hannamari Soidla

Väike–Maarja gümnaasiumi (VMG) eesti keele ja kirjanduse õpetaja VMG vilistlane

Minu esimene õpetaja on minu jaoks tänaseni väga oluline. Eri-nevatel eluetappidel on ta mänginud mu jaoks mitmesuguseid rolle, kuid on ikka alati olemas olnud. 12 aastat oli ta mu õpetaja ja suunaja. Siis kui ülikooli astusin, sai temast keegi, kelle poole mõne õigekirjaküsimusega ikka pöörduda võisin. Pärast ülikooli lõpetamist sai minu esimesest õpetajast aga hea kolleeg, kellega saab ühistel kanuumatkadel naerda ja ennustada, kes enne vette kukub. See õpetaja on Tuuli Saksa.

Väike–Maarja Ühisrealgümnaasium 1923/24 õa-l õpetajad mootorrattaga: Vihman, Elbrecht, Nopasson, Einblau, Mikiver, Ungerson, Neemre, roolis F. Johansen. VMG_FII28_2. Foto: Laurus

Merje Leemets

Kiltsi mõisakooli direktor, tütarlaste käsitöö ja kodunduse õpetaja Kiltsi põhikooli vilistlane

Kiltsi koolis töötas minu kooliajal inglise keele õpetajana Aino Ant. Ta oli tõsiselt soliidne proua selle sõna parimas tähenduses. Õpetaja Ant oli alati väarikas, õpilasi toetav ja heatahtlik. Kuigi tolleaegne koolisüsteem oli ideoloogias läbinisti punane ei sundinud õpetaja Aino meid kunagi nõukogude propaganda suunas. Pioneerorganisatsioon, mis siis oli sisuliselt kohustuslik, oli õpilastele siiski koos tegutsemise ja suhtlemise kohaks.

Juba kõrges eas oli Aino Ant veel tegus Kadrioru pensionäride käsitööringis ning meenepoes. Sügav kummardus talle eeskujuks olemise eest.

Koostööprojekti viimane kohtumine Kiltsis

Nordplus programmi projekt „Encourage Educational Collaboration and Cultural Competences“ lõppes projektikohtumisega Kiltsi mõisakoolis. Võõrustasime kahtkümmet õpilast ja nelja õpetajat Läti Aglona gümnaasiumist ja Leedu Alanta Gümnaasiumist. Nädal juba tuttavate eakaaslastega lendas ruttu ja külaliste tagasiside oli reeglina positiivne pisukeste kriitikanooltega.

Täna kõiki abilisid ja koostööpartnereid, kes aitasid tegusat nädalat sisustada. Tantsuselts Tarapita Egne juhendamisel tõmbas noored juba nädala alguses käima. Kaasa löödi nii kaerajaanid õppimisel kui vägikaika veol. Kaevandusmuuseum Kohtla-Nõmmel oli tõeline elamus, sest maa-alust kaevandust Lätis ja Leedus polegi ning mõnus giid suutis ülevaate anda nii eesti kui vene keeles. Karjäärifafari giid Rainer suutis oma veokiga kiljeid ja naeru välja meelitada isegi poiste suust. Tuntud headuses andis oma panuse Rakvere Linnus. Keskaegses kostüümis giid oli väga jutukas ning jagas teadmisi orduolussist naljaga pooleks – esmalt tõmbas kuulajad haneks ja siis lohutas, et asi polegi nii hull.

Rohked tänusõnad on välja teeninud minu õpetajad. Õpetaja Jaana ja õpetaja Erko viisid läbi töötubasid, õpetasid disc golf'i ning valmistasid ette orien-

Projektis osalejad tantsuseltsiga Tarapita Kiltsi mõisakoolis. Foto: Merje Leemets

teerumismängu. Õpetaja Kati koostas mälumängu küsimused Balti riikide kohta. Õpetaja Ann abistas tõlkimisel ning andis ülevaate Eesti haridussüsteemist, mis on meil kolmes riigis üsna sarnane. Õpetaja Helis haaras külalised spordipäeval osalejateks ja peab tunnistama, et kuulitõukes ja kotisjooksus olid meie lapsed osavamad. Õpetaja Alis viis osalejad füüsikamaailma, kus oli pusimist ja nuputamist, kuid lõpuks hakkasid rake-

tid lendama. Õpetaja Helys oli alati käepärast ning korraldas ja asendas kus vaja. Aitäh teile panuse eest projektikoosoleku korraldamisel!

MERJE LEEMETS

Kiltsi mõisakooli direktor

Rakke kooli uueks direktoriks saab kogenud haridustöötaja Külli Võsu

Rakke kooli hakkab juhtima endine Torma põhikooli õppealajuhataja Külli Võsu.

HEILI TAMMUS
toimetaja

Külli Võsu (pildil) on saanud Tartu Ülikooli klassiõpetaja kvalifikatsiooni, omandanud Tallinna Ülikoolis magistrikraadi haridusteaduses eripedagoog-nõustajana ning lisaks läbinud õpingud Tartu Ülikooli koolikorralduse õppekaval sotsiaalteaduse magistrina haridustehnoloogia suunal. Haridusvaldkonnas on ta olnud tegev üle kolme aastakümne, töötades nii ajaloo, inglise keele kui klassiõpetajana, eripedagoogi ja õppealajuhatajana, alates

Foto: erakogu

2005. aastast C.R. Jakobsoni nimelises Torma põhikoolis. Külli Võsu rääkis, et hoi-

des silma peal teiste koolide tegemistel, on Rakke kool tema jaoks silma paistnud ning avaldas uskumust: „Pidev areng ja mitmekesine õppekeskkond on andnud märku, et koolis on nii eestvedajaid kui kaasalööjaid. Minu pikaaegne töökogemus juhtkonna liikmena on pakkunud oskusi ja teadmisi kooli kui terviku toimimisest ning täiendanud juhtimiskompetentse.“

Vallavanem Indrek Kesküla iseloomustas Rakke kooli kui pikkade traditsioonidega tugevat kooli ja rääkis sellele uue juhi leidmise konkursist: „Vestlusvoorus,

mis oli ka minu jaoks otsustavaks parima kandidaadi leidmisel, tõi Külli Võsu välja vajaduse tugevate sidemete hoidmiseks kohalike organisatsioonide ja ettevõtete. Selline koostöö rikastab õpilaste haridust ja tugevdab kogukonna sidemeid kooliga.“ Kesküla nimetas maakooli puhul head koostööd kogukonnaga ülimalt oluliseks.

Külli Võsu asub Rakkes ametisse alates 1. novembrist.

Rakke kooli endine direktor Tanel Kümnik siirdus alates oktoobrist juhtima Väike-Maarja gümnaasiumit.

Kiltsi mõisakoolis peeti leivapäeva. Foto: Jaana Niroda

Eesti leiva päev

Kui õpilased 19. septembri hommikul kooli jõudsid, oli tunda leivalõhna. Kõrgesime kõik saali ja hommik algas lemmikleiva valimisega. Võistlustulle astusid Eesti Pagar, Päts ja Würtspargar. Erinevaid leibu tulid maitsema ka meie kõige pisemad lasteaia. Väikse edumaaga krooniti meie kooli poolt selle aasta lemmikuks leivaks Pätsi „Rukkine päts.“ Kõhud leivast täis söödud, pandi proovile õpilaste teadmised seoses teraviljadega. Lahendada tuli nii mitmeidki ülesandeid, näiteks koostada sõnadest õige vanasõna, viia kokku õige teravili toodetega, mida nendest

teha. Lihtsamateks osutusid riis ja hirss, mis olid õpilaste jaoks vägagi äratuntavad. Segadusse ja pead kratsima ajasid neid rukis, kaer, sest kohati tundusid need õpilastele väga sarnased, kuid kui lähedalt uurida, leidsid nad neis ikka erinevusi.

Leivapäev on meie koolis väga oodatud tähtpäev, sest kes ei tahaks oma maitsemeeli turgutada ja õppida sealjuures midagi uut ja huvitavat.

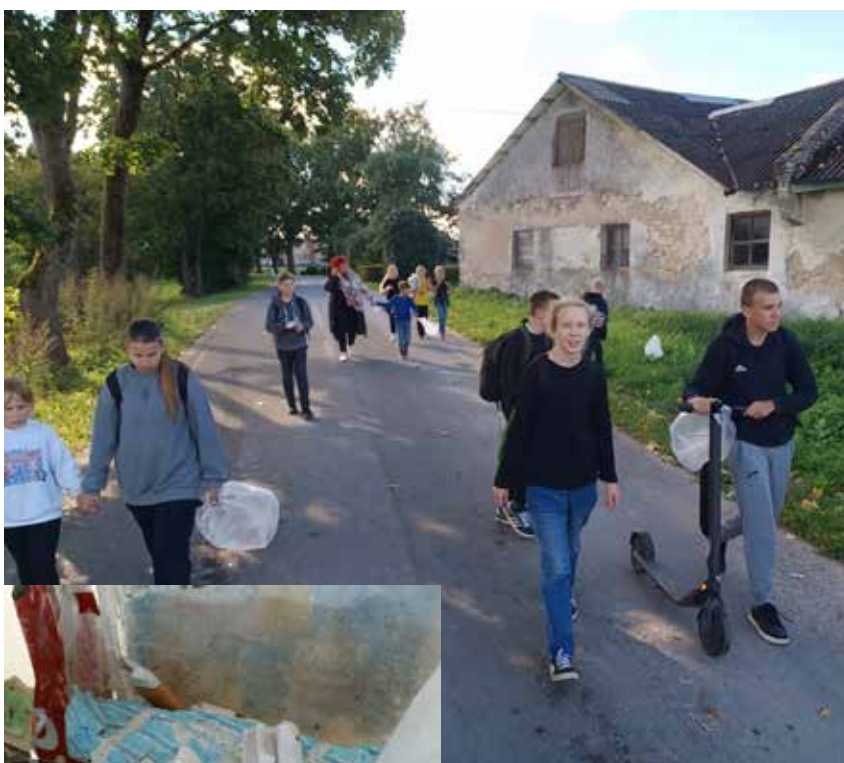
JAANA NIRODA

Kiltsi mõisakooli huvijuht

PILTUUDIS: ÜRO kalendripäevana toimub igal aastal 20. septembril maailmakoristuspäev

Rakke lasteaia Lepatriinude rühma koolieelikud tegutsesid ka maailmakoristuspäeva raames ja koristasid lasteaia lähiümbrust. Suur oli laste üllatus, kui 30 minutiga olime kõik leidnud hulga prügi: küll oli meie kottides vana rattasadul, katkine kiiver, lepatriinu pildiga katkine pall, taarat ja palju, palju muud. Laste silmis peegeldus üks ja ainus küsimus: „Miks need asjad küll metsa alla on visatud?“ Foto: Helin Mattisen

Kiltsi kooli maailmakoristuspäeval koristati teeäärred, mis läksid kooli juurest kuni Kiltsi rongijaamani. Peamiseks leiukis olid suitsukonid ja suitsupakid. Fotod: Kati Kümnik

Simuna kool tegi maailmakoristuspäeval puhtaks koolimaja-, mõisa- ja allika ümbruse, keskvaljaku ja kergliiklustee. Fotokollaaži autoriks on Triinu Pohlak.

Väike-Maarja lasteaia mudilased õppisid ja harjutasid prügi sorteerimist. Õuealadelt ja teeäärtest prügi otsimine oli omamoodi põnev ning prügi loodusest eemaldamine pakkus rahulolutunnet kõigile. Foto: Kessu Kesler

Väike-Maarja gümnaasiumi õpilased koristasid Väike-Maarja alevikus. Sellel aastal oli rõhk veipidel ja kuigi loodeti neid mitte leida, siis kahjuks leidsid nad alevist 8 veipi. Foto: Helve Noorlind

Väisamas Vändrat

Sünnipäevadel on alati tore käia, eriti veel siis, kui saad kutse ja sind oodatakse. Nii juhtuski meiega, sest Vändra gümnaasiumi kooliaed pidas auväärset 100a juubelit ja kutse sünnipäevale sai ka Rakke kool. Küllasõidu teekond oli pikk, aga sõit iseenesest oli väärt kogemus. Sünnipäev toimus Vändra gümnaasiumis ja seda tähistati õpilasi üle Eesti kokkutoova temaatilise konverentsina. Läbivaks teemaks olid erinevate Eesti koolide kooliaiad. Kokku olid kohale tulnud kuus erinevat kooli: Pärnujõe kool, Vändra gümnaasium, Rakke kool, Laupa kool, Emmaste põhikool ja Tallinna Lilleküla gümnaasium. Üritus algaski õpilaste ettekannetega oma kooliaedade kohta. Iga kool rääkis oma kooliaia ajaloost, tänapäevast ja tulevikust. Tõdesime, et Eesti kooliaiad on kõik sarnased, aga mõne puhul võis täheldada ka mõningaid omapärasid. Näiteks kasvataks Tallinna Lilleküla gümnaasiumis viinamarju ning Laupa koolis on oma dendropark. Meie ettekanne kestis kaheksa minutit, mille vältel andsime ülevaate Rakke kooliaia minevikust, olevikust ja tulevikust. Pärast koolide ettekannete kuulamist järgnes lõunapaus, peale mida algas suur konverents „Kooliaed 100“. Konverentsi keskseteks teemadeks olid Eesti kooliaedade ajalugu ja kuidas kaasa kooliaedasadid veelgi enam Eesti hariduse õppekavadesse. Räägiti ka sellest, kuidas tuldi kunagi mõttele rajada kooliaedu ja miks selleks üldse vajadust nähti. Pöörati tähelepanu sellele, et kooliaedade kestmise oleks tagatud ka tulevikus. Pärast konverentsi toimus külalistele Vändra gümnaasiumi kooliaias marjakoogi söömine. Kõik kutsutud külalised said võõrustava kooli poolt ka väikse kingituse, milleks oli nende kooliaia saadustest valmistatud moos ja mahl. Jäime sünnipäevapeoga väga rahule. Põnev oli teada saada teiste kooliaedade kohta ning oli tore esindada ja tutvustada enda kooliaeda teistele!

MARTA LUISA RÜCKENBERG JA KRISTI KALMUS

Kristi ja Marta Luisa Vändra Gümnaasiumis Rakke kooli kooliaia ettekannet teemas. Foto: Tanel Kümnik

10. klassi õpilased said pidulikult tseremoonial õpinguraamatud. Foto: Helina Lükk

Väike-Maarja värsked gümnasistid said matriklid

Väike-Maarja gümnaasiumi 10. klassi õpilased said 1. oktoobril pidulikult kätte matriklid ehk õpinguraamatud, kuhu kantakse gümnaasiumiosa kursuste ja kooliastme hinded.

Traditsiooniliselt toimus tseremoonia Väike-Maarjas vabadussõja ausamba juures. Sündmust aitas läbi viia riigikaitseõpetaja Ants Rikberg, kes õpinguraamatute kasutuselevõtu 2000. aastate alguses Väike-Maarjasse tõi. Tol korral kirjutas toonane, tänaseks meie seast lahkunud, pikaajaline eesti keele ja kirjanduse õpetaja Elvi Kiisküla gümnasisti töötuse, mida matriklisaajad tänase ni tseremoonial ette loevad ja allkirjastavad.

Väike-Maarja gümnaasiumi värsked direktor Tanel Kümnik, kes asus tööle just 1. oktoobrist,

õnnitles kümnendikke, öeldes, et pidulik matriklite üleandmine tähistas 10. klassi rebasestaatuse lõppu ja sellega said noortest täisväärtuslikud Väike-Maarja gümnaasiumi gümnasistid.

„Vaadeldes elu kui maja ehitust, siis luues selge plaani, olete teie oma elu arhitektid, aga ka ehitajad, kes plaani järgi ehitavad,“ kõneles direktor ja soovitas: „Võta hetk endasse vaatamiseks ja õpi ennast tundma. Olles teadlik enda võimetest ja osates neid arendada, liigud mõõda valitud teed oma eesmärkide suunas kuni nende täitumiseni, püstitad aina uusi ja ehitad nii oma elu pilvelõhkujat,“ rääkis direktor oma kõnes.

HEILI TAMMUS
toimetaja

Väike-Maarja gümnaasiumi 10-nda klassi õpilase töötus

Mina, **Robin Jänes**,

Väike-Maarja Gümnaasiumi õpilane,

- * töötan
olla ustav Eesti riigile, oma isamaale, teda vajaduse korral kaitses;
- * töötan
hoida kõrgel oma koduvalla ja kooli mainet (au);
- * töötan
täita kooli kodukorda, pidada kalliks väljakyjunenud traditsioone, osaleda aktiivselt ühisüritustes;
- * töötan
õppida võimetest lähtuvalt, arendada end füüsiliselt ja vaimseti;
- * töötan
käituda viisakalt nii koolis kui ka väljaspool kooli, kaitses väikemaid ülesõitu eest, austada õpetajaid, tagades õppetööks vajaliku koostöö;
- * töötan
väärtustada oma kodu, toetada vanemaid, õdesid-vendi ja teisi lähedasi inimesi;
- * töötan
tunnustada oma vigu, eelistada ausust mis tahes vormis pettusele;
- * töötan
vilistlasena tunda huvi kooli käekäigu vastu, oma nõu ja jõuga aidata kaasa kooli arengule.
- * töötan

Väike-Maarjas

01. oktoober 2024

allkiri

September sügiseses Simunas

Nüüd ta vist ikka tuleb! Sügis, ma mõtlen! Täna, kui ma oma kaastööd paberile või õigemini arvutiekraanile kirjutatan, on õhk kuidagi eriti karge. Autoaknad olid jäänud koolimaja juurde viiv vahtraallee üledõ leegitsevpunaseks muutunud. Hoolimata sellest, et koolielu käib täistuurel juba kuu aega, viljad on koristatud ja õunad küpsevad, ei olnud selles 27kraadises suvekuumuses ikka seda õiget sügisetunnet. Eelmisel nädalavahetusel oli kuulda kurgede hüvastijātu hüüdu – eks nüüd siis ole oodata kurja ilma. Suvepillerkäärile peabki järgnema sügisnukrus, et inimesed rahuneda saaksid ja tempot maha tõmbaksid igaveselt kiirustamiselt. Tulemas on pikad ja pimedad sügisõhtud, kus tuleks jõuda selgusele iseendas ja ümbritsevas maailmas.

Ühel imeliselt kaunil septembriõhtul Äntu tehisesjärves ujumas käies ja päikeseloojanguga ning udu tõusmise ilu nautides tabas mind mõte, et miks ikkagi inimesed viirivad selle üle, mida neil ei ole? Miks me ei rõõmusta selle üle, mis meil on? Ja seda, mida kõike meil siin Väike-Maarja vallas ja üldse Eestimaal on... no seda ikka on, mille üle rõõmustada ja uhkust tunda. Alljärgnev Simuna koolipere tegemiste jada kinnitab eelpoolõeldut.

10. septembril toimusid Lääne-Virumaa algklasside kergejõustikuvoistlused väikestele koolidele. Adeele

Viiksaar saavutas 4. koha 400 meetri jooksus ja 5. koha kaugushüppes; Teele Kiitsak 4. koha 400 meetri jooksus ja 6. koha kaugushüppes; Taavi Kiitsak 5. koha 400 meetri jooksus. Tublilt võistlesid veel Kady-Ly Pamberg, Kristo Pall, Rauno Alber, Kaspar Loooris, Hart Ero Vilkes, Eliise Hiidetamm, Sandra Niit, Karmen Nõmmiste, Lisandra Kunts, Mia Liseth Toots, Mariie Kull, Jakob Princken, Sten-Eric Vill ja Daniel Taavel.

12. septembril tegutses 9. klassi kohvik Gribs-Grabs. Üheksandikud on meie majas ja juba ka pisut kaugemal kuulsad kohvikupidajad. 27. oktoobril saab maitsta nende hõrgutisi rahvamajas simunapäeva tähistamisel.

13. septembril toimus ülekoolline evakatsioonioõppus.

Vabariikliku Väikeste Kodu-uuriate konkursi võitis 5.-6. klassi õpilaste arvustuses Mariliis Pärn. Neiu töö „Simuna kooli õpetajate õpetajad“ pälvis ka Tallinna Ülikooli preemia ning Mariliis oli au esitama oma töö kohta 13. septembril toimunud konverentsil ettekanne. Mariliis ja juhendaja õp Siiri Kanarbik tänavad meie kooli õpetajaid, tänu kelle meeldivate koostööle uurimistöö valmis: „Aitäh, õpetajad Triinu, Jaana, Eda, Elle, Eliis, Ly, Lembit, Kaja, Susanna!“

16.–20. septembrini toimus lasteaias nunnunäitus. Kiisude rühma toodi igasuguseid lapsevaid tegelasi. Aitäh kõigile lapsevanematele, kes lastega nun-

nusid otsisid või meisterdasid.

Samal ajal toimus ka maa-ilmakoristusnädal, kus meiegi koolipere usinalt kaasa löi. Meele kurvaks tegi aga see, et paari päeva pärast olid koristatud paigad taas rämpsus täis loobitud.

17. septembril käisid Kiisude rühma lapsed õpetaja Riina kodus õunamahla tegemas. Alustati õunte korjamisega, pesti need puhtaks, purustati ja pressiti mahlaks. Muidugi sai kõike ka valmistamise käigus degusteerida. Mahla tehti Mikhklaalad müümiseks.

20. septembril toimus Rakke Linnamäel sügiskross. Meie kooli õpilased saavutasid järgmised kohad: Teele Kiitsak 1. koht; Taavi Kiitsak 1. koht; Aliise Kull 1. koht; Kert Karm 1. koht; Rauno Alber 2. koht; Angelina Ojamäe 3. koht; Karmen Nõmmiste 3. koht; Heleri Pent 4. koht; Adeele Viiksaar 5. koht; Keiti Kõiv 5. koht. Tublilt jooksis veel Kadi-Ly Pamberg, Maris Hinno, Kertu Kaasik, Mia Liseth Toots, Mariie Kull.

23. septembril osalesid 5.–9. klass Rakveres üleriigilisel heategevuslikul teatejooksul.

24. septembril käisid Kiisude rühma lapsed õues otsimas sügise märke. Märgid, mis leiti, kleebiti pildiraami „Tere, sügis!“

Samal päeval toimunud spordipäev Väike-Maarja staadionil oli suviselt soe ja andis vaimule puhkust ja kehale koormust. Koolipere võttis liikumisenädalat väga tõsiselt. Lisaks spordipäe-

vale viisid õpilased läbi aktiivseid vahetunde ja direktor parkis oma auto rahvamaja juurde, et veidikenegi rohkem samme koguda ja mitte lasta rahvamaja parklal tühjalt seista.

25. septembril käis 3. klass Tartus ekskursioonil.

Samal päeval käisid ka meie 8. ja 9. klassi õpilased Lääne-Virumaa noortepäeval Rakvere Eragümnaasiumis.

26. septembril sõitsid seitsmendikud Tartusse AHHAAD külastama.

27. septembril pidas lasteaiarahvas Mikhklaalad. Küll seal oli alles kaup. Alates kanamunadest ja lõpetades pirukatega. Vaeva olid näinud nii lapsevanemad, lapsed kui ka õpetajad. Tulemus oli silmale ilus vaadata ja maitseid viisid keele alla.

28. septembril käisid seitsmendikud tubli klassijuhataja Jaana eestvedamisel maisilabü-rindis ekslemas.

Ees on ootamas õpetajate lemmikkuu – oktoober, sest oktoobris on õpetajate päev ja sel ühel päeval aastast räägitakse õpetajast ainult head. Tänaatse ja tunnustatakse ja kutsutakse peole. Ühel päeval aastast võtavad lõpuklasside lapsed selle auväärt ameti enda kanda ja päeva lõpus kinnitavad nagu ühest suust: „See on nii raske amet!“.

KAJA PÕLDMAA
Simuna Kooli direktor

Foto: Kelly Uustam

Sügis paneb metsloomad rohkem liikuma. Mida me sellest ja enda ohutuse tagamisest teada võiks?

Jahindusühistu Gun & Shot juhatuse liige Heimar Lepiksoo on jahimees olnud neli aastakümnet. Olles lisaks pikaagelele kütimiskogemusele töötanud 30 aastat politseinikuna, on ta hästi kursis nii looduse, jahinduse kui seadusemaailmaga.

HEILI TAMMUS
toimetaja

Rääkisime Heimariga jahindusest ning sellest, mida inimesed jahindusest ja enda ohutuse tagamisest teada võiks.

On jahihooaja algus, rohkem võib märgata punastes ohuvestides või -jopedes jahimehi ning ka loomi liikumas.

Ajulahiga loomade liikuma ajamine – see on tegelikult väike osa loomade liikumisest.

Suured loomad, põdrad, paneb liikuma näiteks see, kui neil on jooksuaeg. Oluline on loodus – langevate lehtede ajal hakkavad põdrad liikuma, sest kui kõik ümberringi kahiseb, tunnevad põdrad, et nad on seal ohustatud ja hakkavad rahulikumat paika otsima.

Kitsed tulevad põldudele, sest toit hakkab metsas otsa saama.

Eks jaht ka mõjutab loomade liikumist, oleneb, kui intensiivselt jahti peetakse. Sügisel jaht intensiivistub. Suvel ei kütita, pole eetilise poegimisperioodi pärast.

Mis see ajujaht üldse on?

Ajujaht on ajamisega jaht, ajavad inimesed või koerad. Ajujahti nii, et inimesed koos ajavad, meie vallas enam ei peeta, sest metsad ei ole selleks sobivad. Ajajad peavad liikuma ühtlaselt, aga seda siin eriti pidada ei saa, on võsad, langid, sügavad rööpad jne. Niimoodi on raske ühtlases tempos liikuda. Meil on igal laupäeval koertega ühisjaht. Ühisjaht võib olla lisaks ajukahile ka hiilimine või varitsus. Grupp inimesi lähevad koos metsa ja peavad jahti.

Koertega ajukahil haarab jahikoer umbes poole kilomeetrise ala, jookseb paremale-vasakule umbes 300 m kummalegi poole ning jahimees tuleb järgi.

Mida tavainimene siis teadma, jälgima, tegema peaks?

Ühisjahis suurtele maanteeledele jahimehi ei paigutata. Kui jaht toimub näiteks paralleelselt maanteega, olene paigutunud ühe-kaks jahimeest ka teele, et anda infot ja autojuhid saaksid aru, et jaht käib. On ka olemas

Ühisjaht on algamas. Foto: Heimar Lepiksoo

sildid „Ettevaatust, jaht!“. Mina olen ülesildistamise vastu, siis ei jää inimestel mõtlemisruumi.

Kui autojuht näeb kütte, oleks mõttekas jätkata oma sõitu, mitte hakata küsima, mida te siin teete. Sellega seaks ta ohtu nii ennast kui jahimehi. Tuleb olla tähelepanelikum, vähendada kiirust, et võimalikult kiiresti reaalse ohu korral pidama saada.

Loomadel on alati peatee. Inimesed näevad, et kits seisab tee ääres. Metsloom vaatab lähenevat autot ja mõtleb, et mis elukas seal tuleb ning lõpuks otsustab, et see elukas talle ei sobi, peaks ära minema. Ja nii ta hüppabki viimasel hetkel ootamatult auto ette.

Kui seeneline näeb metsas mitut jahimeest, on reaalne võimalus, et on kütiliin ja seal ha-

katakse laskma. Meie püüame seenelisi võimalikult vähe segada. Seenelisel tuleks eemalduda sama serva mööda, kus kütiliin on. Kütid on näoga ajajate poole, loom jookseb kütiliinist läbi ja tulistatakse teisele poole. Niisiis kui tee servas on kütiliin ehk püssidega ootel mitu jahimeest, siis pole mõistlik minna teisele poole teed, sest sinna peaks kütitavad loomad tõenäoliselt jooksma ja sinna hakkatakse laskma. Mööda pöösaid krabistamine võib ka ohtlik olla, tuleb välja astuda, end kütiliinile näidata, käega märku anda. Jahimees annab käega vastu märku, et on märganud. Tänapäeval on jahimeestel raadiosaatjad, milles antakse kohe info edasi, et kütiliinil on võõrad. Teine variant on jääda küti juurde, selleks tuleks luba küsida – kutt

Nõuanded ohutuks liiklemiseks ajukahil ajal:

- Ettevaatlik tuleb olla nädalavahetusel piirkondades, kus võib jaht toimuda. Paljudes jahiseltsides on kasutusel märk: „Ettevaatust, jaht!“, mis annab inimestele märku jahi toimumisest.
- Ajukahil kütiliini ei paigutata aktiivselt kasutatavatele teedele. Metsas liikudes ja reas seisvaid jahimehi ehk kütiliini kohates, ei tasu neid karta. Küll aga tuleks jahimeestele endast märku anda ja alalt vaikselt eemalduda.
- Liiklusvahendiga metsapiirkonnas liigeldes tasub sõita nii, et looma teele ilmudes saaks turvaliselt sõiduki kiirust vähendada või peatuda.
- Kui ulukid ületavad sõiduteed, siis peatudes tuleks sõidukil lülitada sisse ohutuled, et anda märku kaasiliklejatele.
- Kui sõidutee ületab metsloom, siis tasub alati arvestada, et ta ei pruugi olla ükski ja mõne aja pärast võib ilmuda ka teine, kolmas jne.

Allikas: Eesti Jahimeeste Selts, <https://www.ejs.ee/>

Heimar Lepiksoo jahikoeraga pötradele mõeldud soolaku juures. Foto: erakogu

annab ka infot, kas ajuliin on lähedal ja kas on mõtet minna või natuke oodata. Jahipüssi kuul liigub metsas mitusada meetrit enne, kui mingi takistus – puu või loom – ta kinni peab. Nii et tuleb olla tähelepanelik.

Kui juhtub avarii metsloomaga, peaks panema autol ohutuled põlema ja helistama telefonil 1247 (riigi infotelefon), mis töötab 24 tundi ööpäevas ja seitse päeva nädalas. Sama numbrit tuleks kasutada mitte ainult metsloomaga liikluses, netuse korral, vaid ka juhtudel, kui metsloomad on hätta jäänud. Nemand otsustavad, keda antud situatsioonis rakendada – päästeamet, jahimehi, loomakaitsejaid jne. Kui teeservas autol ohutuled vilguvad, on inimese tähelepanu neil tuledel, mitte sellel, miks need ohutuled põlevad. Keskenduda tuleks põhjusele, et märgata ohtu. Kui on juhtunud metsloomaga õnnetus, on vigastatud loomal elusäilitamise instinkt alles ja ta võib ka järgmistele autodele ette hüpata. Inimeste ükskõiksus on sageli õnnetuste põhjuseks. Ohutuledega autost möödudes tuleks ikka hoog maha võtta. Unustada ei tasu, et liiklusmärk „metsloomad teel“ tähendab, et on reaalne võimalus, et loomad jooksevad teele.

Mis ülesanded jahimeestel ja –naistel on? Kuidas loomi meie metsades on?

Jahil õpime loodust tundma ja läbi selle ka iseennast.

Meie ümberkaudsetes met-

sades on erinevaid ulukeid. Palju on suurkiskjaid: karusid, hunte, ilveseid. Saakali kohalolekut ametlikult kinnitatud ei ole, kuid inimesed väidavad neid näinud olevat. Ise ei ole näinud ja ka metsakaameratesse ei ole jäänud. Palju peavalu tekitavad ka mägrad, kes muruplatsid „mustaks pööravad“.

Põdra ja metskitse arvukus on oluliselt vähenenud. Suur mõju on selles suurkiskjatel.

Jahipidamine on kõige väiksem osa sellest hobist. Nii nagu autojuhil on ka muud tööülesanded – koorma eest vastutamine, remont jne, mitte ainult sõitmine.

Jahimeestel on sama – ulukiloendus, bioproovid kütitud loomadelt. Paneme kirja vaatlusandmeid ja Keskkonnaamet võtab neid arvesse populatsiooni ning selle soolise ja vanuselise struktuuri hindamisel. Jahid tuleb kaardistada – mitu jahimeest oli, mis ilm oli, mitut looma nähti, mitu kütiti, kütitud loomade sugu ja areng jne. Metskitsevaatlus oli näiteks kogu septembri. Nüüd algas metssea-, põdra-, hirvevaatlus. Kõik nähtud loomad pannakse kirja andmebaasi. Metssead on tagasi rohkem soistel aladel. Pötradele sama lugu. Loomad lähevad seal ära, kus vett pole.

Hoolitseme sõõdaplatside eest. Laseme vähemarenenud ulukeid, tugevamad püüame alles jätta. Meil on riiklik kohustus, kui palju peame ära kütima. Näiteks põtru peab Eestis laskma sel hooajal 3685 looma,

neist 200 Lääne-Virumaal.

Jahihühendused on mitmetulundusühingud. Peamiseks „sissetulekuks“ on liikmemaks ning võimalusel müüme kütitud ulukeid. Tasuda tuleb sellest klubi ja Eesti Jahimeeste Seltsi liikmemaks. Toetusi on võimalik taotleda projektipõhiselt, kui soovitud meetme jaoks on raha eraldatud.

Jahindusel on kindlasti ka seltsielu pool, need on samalaadsetel mõtlevad inimesed – meid ühendavad mets, loodus, loomad, liikumine. Harime üksteist ja õpime üksteiselt.

Mõistet „jahinaine“ pole olemas. Kui sa oled jahil, oled sa jahimees. Naissoost jahimehi on kõvasti juurde tulnud küll. Pigem on see seotud huviga looduse vastu, seiklushimuga, liikumissooviga.

Koerad peaks metsas olema rihma otsas

Meie jaoks on probleemiks koerad. Nii hulkuvad kui inimesed koertega metsas. Omanikud lasevad koerad metsas lahti ja mõtlevad, et ega koer midagi ei tee. Näiteks on kitsed oma väikse tallega, koer ajab ema ära ja kui kitseema kunagi tagasi tuleb, on tall võibolla juba surnud. Koer peaks olema ka metsas ikkagi rihma otsas. Kui jahimees läheb oma koeraga metsa mitte jahi ajal ja laseb koera rihma otsast lahti, nimetatakse seda jahipidamiseks ja selle eest on karistused. Igal koeral on kaasa sündinud jahiinstinkt. Nii nagu on lindude pesitsusaegadel keelatud raiet teha ning viibida kaitsealuste liikide alal, näiteks tedre pesitsusalal, ei tohi poegimisperioodil oma koera metsa jooksma lasta.

Talvel on probleemiks karude ülesajamine, sest kui ema pesast üles aetakse ja pesast ära läheb, on see pesasolevate poegade surm, sest karuema poegis magades ja ta ei teagi, et tal olid pesas pojad.

Inimesed ei adu, mida nende vabaltjooksev koer metsas põhjustab.

Meil on metsas kaamerad ja püüame koeraomanikega ühendust võtta ja rääkida sellest, mida nende koerad teevad.

Jalgrattahooaeg hakkab läbi saama

Soojad sügisilmad hakkavad läbi saama ja koos sellega lõpeb ka jalgratturite tihe võistlushooaeg. Maastikusõidule ja maratonidele pandi punktid juba mõned nädalad tagasi.

Bosch Eesti Maastikurattasarjas tuli valda mitmeid auhinnaalisi kohti. Naiste üldarvestuses saavutas Greete Steinburg teise koha. Maris Kaarjärvi oli kümnes, aga võitis kindlalt N45 vanuseklassi. Naiskonfliktus arvestuses jõuti poodiumi kolmandale astmele ja võistkonnas sõitsid: Maris ja Mairit Kaarjärvi, Leie Nõmmiste, Eliise Kivistu, Karolina Kull ja Key Paju. Poolmaratonil saavutas tüdrukute võistkond koosseisus Mirtel Laht, Helle-Mai Liblikmann, Karoliina-Viktoria Vaarma, Merit Nõmmiste ja Ketlin Kull esikoha. Individuaalselt saavutasid N12 ja N16 teise koha Ketlin Kull ja Merit Nõmmiste, N14 ja N16 vanu-

Maris Kaarjärvi Norras lühirajasõidu võistlusel XCC. Foto: võistluse ametlik galerii

sekklassis olid hooaja kokkuvõttes kolmanda koha väärilised Helle-Mai Liblikmann ja Mirtel Laht.

Septembris lõppes ka Husqvarna Eesti Olümpiakrossi Karikasari ja seal töid Maris ja Mairit

Greete Steinburg (keskel) pjedestaali kõige kõrgemal astmel. Foto: Enno Eilo

Kaarjärvi naiste eliitklassis vastavalt teise ja kolmanda koha.

Maris ja Mairit Kaarjärvi lõ-

petasid maastikusõiduhooaja Norras, kui Haldeni äärelinnas Nyborgis peeti põhjamaade meistrivõistlused olümpiakrossis ja teisel päeval rahvusvaheline võistlus lühirajasõidus XCC. Võistlussõidud peeti tehnilisel ja nõudlikul rajal. Maris oli esimesel päeval Nsen 30–59 klassis teine ja teisel võistluspäeval päeval võitis klassi Nsen 45–49. Mairiti tulemused N18 klassis vastavalt 9. ja 6. koht.

Greete Steinburg valmistus hooaja lõpus toimuvateks Eesti ja Läti pikimateks ning raskeimateks rattamaratonideks Ape 100 ja Haanja 100. Ettevalmistus ei läinud tühja ja mõlemad legendaarsed sõidud õnnestus naiste arvestuses võita ning abisoluutarvestuse väga kõrgetel kohtadel – Apes 25. ja Haanjas 24. koht. Kohe järgmisel päeval peale Haanja 100 rattamaratoni toimus viimane maratonifor-

maadis sõit Kõrvemaal ja sealgi jõudis Greete poodiumi kolmandale astmele. Kõrvemaal tuli teinegi poodiumikoht valda, kui poolmaratoni naiste arvestuses näitas Merit Nõmmiste päeva teist aega.

Nüüd on käimas juba Cyclo-Crosside hooaeg, mis nagu tavaliselt, lõpetab kogu jalgrattahooaja erinevatel jalgrattasõidualadel. Kui mitmel aastal on jalgrattahooaeg lõpetatud just Rakke CX võistlusega, siis tänava lõpetab Rakke võistlusega BikeFanatics karikasari, millele järgnevad viimasena Eesti meistrivõistlused Cyclo-Crossis. Kutsungi kõiki Rakke linna mää staadionile vaatama seda ühte vaatamänguliseimat jalgrattasportdiala 19. oktoobril, kui alates kella 11.00 startib üle 200 ratturi erinevatel distantsidel.

ENNO EILO

Sünnipäevapidu spordihoones = terve päev võrratut võrkpalli

Väike–Maarja spordihoonel täitus 17. aastaring ning tähistati seda ikka traditsiooniliselt saanud võrkpallipeoga. Osales turniiril 15 rahvaliga tasemel võistkonda – kaheksa meeskonda ja seitse naiskonda Eesti erinevatest piirkondadest. Kõige suurema seltskonnaga oli esindatud Viljandi maakond – viis võistkonda. Ajalises mõttes tähendas see tervet pikka päeva ja mängude paremaks sujumiseks mängisid naiskonnad alagruppe Rakke kooli võimlas ning mehed Väike–Maarja spordihoone suures saalis. Finaalmängude peeti Väike–Maarja spordihoone ja gümnaasiumi saalides ning Triigi võimlas. Mängiti kahe geimi võiduni, tasavärgise tulemuse korral mängiti finaalis ka kolmas geim 15 punktini. Näha sai tõeliselt tasavärgist ja vaatamängulist võrkpalli.

Eriti ägedat võitlust kohtasime meeskondade võidumängus, kus eelmise kahe aasta turniirivõitja pidi lõpuks alla vanduma supermängu sooritanud Valtu võistkonnale.

Naiskonna võidukarika viis koju võistkond PÄRI (Gerli Pukk, Piret Taim, Merike Teska, Anniki Jaana, Piret Helve, Kristin Tamberg, Agne Närripa), teisele kohale mängis ennast naiskond Rakvere (Kadri Vahula, Marika Mäe, Maris Mäe, Triin Käi, Erle Jeršov, Annika Savi, Tiina Toost) ning kindlale kolmandale kohale, nagu ka eelmisel aastal, platseerus naiskond Saarepeedi.

Meeskondade tasavärgises heitluses tõi kastanid tulest Valtu meeskond (Kunnar Püvi, Aivar Püvi, Mihkel Kalda, Urmas Niklus, Rain Neutal, Virgo Olju, Andres Sahkur). Teise kohaga pidid leppima kaks aastat järjest turniiri võitnud Tamsalu Võrkpalliklubi (Priit Maasik, Timo Tiisler, Tanel Uusküla, Indrek Mets, Taavo Lauk, Rain Narro, Marek Peterson, Kert Rang, Timo Laidroo, Martin Stadnik) ning kolmanda pjedestaalikohta kattis meeskond Viljandi.

JANE KOOL

Väike–Maarja Spordikeskuse juhataja

Foto: Jane Kool

SIMUNA NAISTEKLUBI KUTSUB:
KULTUURIIRIKKUSE AASTALE PÜHENDATUD

SIMUNAPÄEV

Ain Ahibergi fotonäitus:
"Kultuurid rikastavad" avamine

Simuna Kooli õpilaste Kohvik

KONTSERT:
Külas Valter Soosalu
eksootilise hübridinstrumendi Harpejliga

27. OKTOOBER 15:00 SIMUNA RAHVAMAJAS

SIMUNA KOGUKONN ON OULUNE KOP

Miks seened keldrisse ei taha?

Tänavune suvi ja sügis on korilastele palju seeni pakkunud. Rääkisime seenehuviliste, Wähja festivali korraldaja ja Põhja-Eesti toidu propageerija Kaur Saluse ja tema abikaasa Vaike Salusega nende hobist.

HEILI TAMMUS
toimetaja

Me mõtleme teiega seoses ikka kalade ja vähkide peale. Kuidas selle kõigega seened seostuvad? Kui pühendunud seenelkäijad te olete?

Kaur: Seentemaailm on põnev. Eks need oskused ja harjumused tulevad ikka lapsepõlvest, seal tekib seenelkäimise harjumus. Mäletan, et vanaema juurde tulid sugulased autoga ja mindi ühiselt metsa. Korjati korvide ja vannide viisi. Siit üle jõe oli Eesti üks esimesi seenekasvatusi, kus kasvatati kuningsservikuid. See ei õnnestunud küll lõpuks, aga meil Vaikega oli hea siin alustada seenelkäimist.

Vaike: Mina mäletan, et 5-6aastaselt käisime kindlasti metsas. Olime kaksikõega vist väiksed tüütused, kes pidurdasid vanemate liikumiskiirust. Kui midagi ei laabu, siis Kauriga lähme ja teeme tiiru metsas. See on harjumus ja kvaliteet-aeg. Öösel kell viis me seenele ei lähe. Alustame juulis kukeseenekorjamisest. Jagame seeni ka mu emale, kes enam ise seenel ei käi, ja lastele. Väimehe olemine õpetanud seenel käima. Lapselastega käime ka nüüd metsas. Lastega võtad metsas aja, et käia ja näidata.

Kaur: Ilmselt läheme sel aastal veel mõne korra metsa. Muide, osad ütlevad ka, et Eestis on võimalik igal kalendrikuul söögiseeni korjata.

Mis liiki seeni te siis korjate? Seenekohti Eesti korilane ikka ei avalikusta, seda rumalat küsimust ma ei küsi.

Kaur: Korjame kukeseenelisi – harilikku kukeseent, kahvatut kukeseent, kollakat kukeseent, musta torbikeseent; riisikaid, võiseeni, kitsemampleid (ehk kitsevöödikuid), puravikke, sirvikuid. See, mis liiki korjad, sõltub aastast ja metsast. Rõela kandis, kust pärit olen, käime kukeseenel. Olin mustast torbikseenest kuulnud ja siis järsku nägin neid ka seal kukeseenemetsas. Kuivatame neid ja pudistame toidu sisse. Igale aastal teeme mõne uue seene endale selgeks. Paarikümnet erinevat liiki seeni, mida tunneme, eks sellest ikka juba piisab ka. Eelmise aasta avastus oli kitsemampel. Kupatamata, otse pannile, kasvab samades metsades, kus kukeseened, aga keegi neid enamasti ei korja. Puuseent vääveltorikut kiideti, et on nagu kanaliha, proovisime ja meile muljet ei avaldanud.

Ja mis toidud ning hoidised neist seentest valmivad?

Kaur: Meeletuid seenesaake pole mõtet metsast välja tassida. Need tuleb ju ära ka tarbida. Eelmisel aastal ja tänavu proovisime võiseeni hapendada ilma kupatamata. Selleks leotasime seeni neli-viis päeva, vahetasime kuus-seitse korda vett ja siis panime purki. Hea on külmkapist võtta ja võileivale panna. Maitse on hoopis teine kui soolaseenel. Näiteks ükskord läksime metsa, töime ämbritäie sirvikuid ja praadisime õpetajate seltskonnale.

Vaike: ... ja jahimeeste seltskonnas ütlesid pooled, et polnudki varem sirvikuid söönud. Mina soolan seeni purki ja neist teeme seenesalatit. Vahel üllatame kedagi seentega ja kingime näiteks jõuludeks soolaseeni.

Kaur: Seenelkäimine on vaba

Kaur ja Vaike Salu seentega värvitud lõngadega. Foto: Heili Tammus

Värvitud lõngad on detailse infoga: verkjas vöödik, II keedus, ainult kübarad, rohke veega, maarjajää, Raasiku 8/2 valge lõng. Foto: Heili Tammus

Vereva vöödiku kübarad. Foto: Vaike Salu

aja veetmise vorm. Sahver ja kelder seenehoidiseid meil täis ei ole. Hoidistel on omadus – nad kipuvad keldrisse jääma, jube raske on neil sealt välja saada. Palju lihtsam on minna poodi ja osta, harjumus keldrist tuua on ära kadunud. Kivirähu „Eesti matuses“ öeldi, et kui inimene tegi keldrisse kogu aeg hoidiseid, siis tagumistel ridadel polnud mingit lootust sealt välja pääseda. Tavaliselt hindad tõesti hoidiseid tehes oma võimeid üle, hasart on suurem. Kalade ja vähkidega on sama lugu – kui püüad, siis pärast tuleb ära ka süüa. Tuleb mõistusega võtta. Toit ongi hooajaline, terve aasta ei saa sama toitu süüa.

Lauale ilmub suur korvitäis looduslikes toonides lõngu – mahedaid kollaseid, punaseid, rohelist. Igale lõngakeral ja vihil on täpselt kirjas, kuidas see värvitud on, mis seen, mitmes keedus, mis oli aluslõng, märke „seeneljalad“, „seenekübarad“. Te olete lisaks söögivalmistamisele seentele ka muid kasu-

tusvõimalusi leidnud?

Kaur: Eelmisel aastal viis Vaike metsa, et hakkame nüüd värviseeni otsima – verevat vöödikut, verkjat vöödikut, kaanelvöödikut, sametvahelikk. Tavaliselt otsid metsas korraga ühte värvi seeni, aga siis oli vaja iga süguseid seeni otsida ja kõik läks silmade ees kirjuks.

Vaike: Käisin mõned aastad tagasi Helle Väärsi koolitusel, tema on kirjutanud raamatu sellest, kuidas värvida seeni. Need teadmised settisid ja nüüd jõudis õige aeg kätte. Eelmisel aastal käisime veel oktoobris värviseeni korjamas. Helle Väärsi raamatust järgisin retsepte ja juhendeid. Tahtsin ja viitsisin nendega palju mässata. Sellel on veel nii, et tulevad erinevad värvid, oleneb, kas värvida seeneljaladega või seenekübaratega. Toonid sõltuvad sellest, mille peale värvida – kas valgele või hallile lõngale, meriinoele jne. Osad lõngad siin on topelt värvitud ja erineva kangusega lahusega. Kudusin neist lõngadest lastelastele sokke.

Kaur: Ilusad mahedad toonid on. Aga see on kontrollimatu protsess, mis täpselt välja tuleb. Värvimisel oleneb, mis aastal on seen kasvanud, mis tingimustes, kui vana seen on, mis on aluslõng.

Seenelkäikudel on kindlasti huvitavaid lugusid juhtunud.

Kaur: Olime tänavu suvel metsas. Läksime tagasi auto juurde, aga Vaike otsustas veel korra seeni korjama minna. Mina enam ei tahtnud ja jäin telefoni teel asju ajama. Istusin autos ja vaatasin, kuidas Vaike läks metsa ja 60 meetrit sellest kohast eemal jooksis karu samal ajal metsast välja. Nemad omavahel ei kohtunudki.

Mul on mälestusi aastatetagustest seenelkäikudest Rohu küla taga, kui naised tulid rinna hoidjate väel metsast välja, kõik riided olid kukeseeni täis korjatud.

Ja millalgi korjati kaseriisikaid nii, et metsas olid pikad kaseriisikaread, ilusad ühesuured seenenööbid, pärast oli Moskviši pagasiruum neid täis.

Võiseened. Foto: Vaike Salu

Koguduste teated

VÄIKE-MAARJA KOGUDUS

Tamme 4, Väike-Maarja
13.10, 20.10, 27.10, 03.11,
10.11, 17.11 jumalateenistus.
Teenib diakon Juhan Rumm
24.11 missa. Teenib õpetaja Tauno
Toompuu

Väike-Maarja leinamaja on avatud teenuse pakkumiseks.
Hooldajaõpetaja praost Tauno Toompuu
Tel 529 0651, tauno.toompuu@eelk.ee
Juhatuse esimees Kaire Kislov
Tel 5342 4600, kairekis@mail.ee
Koduleht sites.google.com/site/eelkvaikemaarjakogudus

AVISPEA KOGUDUS

Avispea küla
Jumalateenistused
pühapäeviti kell 10.30
Tel 323 5450, 524 1982,
e-post avispea@ekkllesia.ee
Koduleht http://avispeakogudus.
wixsite.com/kogudus

SIMUNA KOGUDUS

Allika 3, Simuna
Jumalateenistused pühapäeviti kell 11
Tel 5345 3967 või tel/fax 332 8021
E-post enn.salveste@eelk.ee

RAKKE KOGUDUS

Oru 6, Rakke
Esmaspäeviti piiblikool kell 18,
neljapäeviti osadus kell 18, püha-
päeviti jumalateenistus kell 15.
Rakke Koguduse
88. aastapäev: 26. oktoobril kell
15 evangeelsel teenistusel sõbrad
EEVL kogudus Tõe Sammas; 27. oktoobril kell 15 tänujumalateenis-
tusel meesansambel BEATI.

Tel 5623 1313,
e-post rakke.kogudus@gmail.com
Koduleht http://rakkekogudus.weebly.com/

JEHOOVA TUNNISTAJATE KOGUDUS

Rohuaia 30, Rakvere
Koosolekud pühapäeviti kell 11
Tel 5695 1316
Koduleht http://jw.org

Kalmistumeistrid

Väike-Maarjas – Heili Talpsepp, tel 516 1809
Simunas – Sirje Prual, tel 524 7944
Aos – Aili Uustalu, tel 524 6501

Mälestame

Ei võta sõnad leinavalu, ei kuivata nad pisaraid ...

LIIVI METSALLIK 07.06.1964–02.09.2024
ENN ARUVAINU 21.01.1958–12.09.2024
SAALE LAUS 25.03.1936–15.09.2024
VELLO STEINBERG 07.11.1940–21.09.2024
ARVO NIINEP 06.09.1946–24.09.2024
ÖRNE VIILIK 10.10.1948–26.09.2024

RAKKE KULTUURIKESKUSES
**KODUKANDI SUURKUJUD JA
RAKKE VANADEL FOTODEL**
NÄITUSE AVAMINE

15. OKTOOBRI KELL 15

OOTAME SIND! Kaetud on kohvilaud

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

ROMEO MÄLK 12.09.2024
MIA RATASSEPP 24.09.2024

ÜRITUSED

Pühapäev, 13.10 kell 12 Väike-Maarja kirikus kitarrimuu-
sika pooltund. Esineb Meelis Suban. Kontserdile järgneb
lõikustänapüha.

Teisipäev, 15.10 kell 15 Rakke kultuurikeskuses näituse “Ko-
dukandi suurkujud ja Rakke vanadel fotodel” avamine.

Teisipäev, 15.10 kell 16 Georgi söögitoas ja kell 18 Väi-
ke-Maarja seltsimajas “Keerutame tantsu ja tantsupeo suppi
Tarapitaga”. Kokkamiseks registreerumine aivar@joosand.
ee.

Reede, 18.10 kell 12 Väike-Maarja seltsimajas hõimupäeva
etendus „Ingerimaale“.

Laupäev, 19.10 kell 11 Rakke linnamäe staadionil CX Karikasari
2024 Rakke CX.

Neljapäev 24.10 kell 16 Rakke raamatukogus kohtumisõhtu
Tõnu Õnnepaluga.

Laupäev, 26.10 kell 15 Rakke Koguduse 88. aastapäev.

Laupäev, 26.10 kell 16 Rakke kultuurikeskuses “Kultuurikes-
kus 35, Kadakane ja naisrühm 30”.

Pühapäev, 27.10 kell 15 Simuna rahvamajas Simuna päev. Ain
Ahlbergi fotonäituse avamine. Muusikat teeb Valter Soosalu.
Avatud Simuna Kooli õpilaste kohvik.

Reede, 01.11 kell 14–21 Väike-Maarja seltsimajas Kõrvitsapi-
du/halloween'i disko.

Laupäev, 02.11 kell 15 Simuna rahvamajas hingedepäeva
kontsert. Esinevad jutuveestja Piret Päär ja pärimusmuusik

Kulno Malva. Pilet 10 eurot, arveldame sularahas!

Kolmapäev, 06.11 kell 18 Rakke kultuurikeskuses muusika-
kooli sügiskontsert.

Laupäev, 16.11 kell 13 Rakke kultuurikeskuses Sangaste Ruk-
kiteatri etendus “Nunnad”. Pilet 10 eurot, õpilane ja pensionär
8 eurot.

Pühapäev, 24.11 kell 15 Simuna rahvamajas Sepo Seeman
monokomöödias “Eesti mees ja tema naine”. Pilet 20 eurot,
õpilased ja pensionärid 15 eurot. Piletite broneerimine ja
müük Simuna rahvamajas (Lea Vimberg 5563 4574) ja
Fientakeskkonnas.

Laupäev, 30.11 kell 12 Väike-Maarja seltsimajas Vello Jürna
nim. vokalistide konkursi II voor.

Pühapäev, 01.12 kell 16 Rakkes, kell 17 Simunas, kell 18 Väi-
ke-Maarjas adventitulede süütamine.

Pühapäev 01.12 Väike-Maarja seltsimajas Vello Jürna nim
vokalistide konkursi lõppkontsert.

NÄITUSED

Vao tornlinnuses püsinäitus Vao mõisa ja tornlinnuse ajaloost
ning tänapäevast. Sissepääs etteregistreerimisel muu-
seum@v-maarja.ee või tel 326 1625.

Väike-Maarja seltsimajas JANE SIIMSO-MERIVOO maalinäi-
tus alates 12. sept novembri lõpuni.

Väike-Maarja vallamaja II korrusel näitus „Esivanemate
aiad“ alates 12. sept novembri lõpuni.

Simuna rahvamajas Rakvere Galerii maalinäitus „Miks meile
kunst!“ 9. sept–25. okt.

Rakke kultuurikeskuses Rakke ja Väike-Maarja kunstiringide
2023–2024 hooaja parimad tööd 10. sept kuni aasta lõpuni.

Näitusi saab külastada majade lahtiolekuaegadel!

Kui soovid sisestada oma ürituse kultuurikava.ee, saada info aadressile
maire.haava@v-maarja.ee. Edastatav info peaks sisaldama sündmuse
nimetust, toimumise kuupäeva, kellaaega ja asukohta, esinejaid ning
fotot või visuaali. Lisada võib ka rohkem sisukirjeldust.

Üks päev kui pärl ta teiste seas
kord aastas särab igas eas

Õnnitleme

97
UDO KOLK
09.11

96
HILJA KALJO
09.11

94
HELJU VEERMÄE
21.11

90
LIINA VÄIZANEN
21.11
ERIKA-KOIDULA
METSARU
22.11

89
SALME GROSS
01.11

88
REIN KULPAS
28.11
EINO KASEMAA
28.11
NIKOLAI GLADCHENKO
30.11

87
MARET BLOK
04.11
ELVI TANILA
06.11
LUULE MATSO
15.11
LEILI TEDREKULL
20.11
ELVI AMBOS
22.11
MAIMU POHLAK
23.11

86
LEIDA LÖUNE
04.11
VIRVE PRITS
22.11
MEIDA MAYER
27.11

85
EVI MANDRE
01.11

80
TIIA RAIKNA
02.11
KARL LAANE
07.11
EHA RAGEL
28.11

75
REIN LIND
07.11
ENDEL MÄESEPP
08.11
IMBI HABICHT
10.11
LUULE MATROV
10.11
KALLE TOBRELU
15.11
LUULE KÜTT
19.11
ENDEL KÜBARESEPP
21.11

Soovime õnne ja tugevat tervist!

Väike-Maarja vallavalitsus

Lehes õnnitletakse väärikasse ikka jõudnud vallakodanikke. Palume inimestel,
kes ei soovi, et lehes avaldatakse tema nimi õnnitluse juures, teatada sellest
toimetajale tel 329 5759.

26. oktoobril kell 13–15 lahtiste uste päev
Väike-Maarja päästekomandos.

Makramee õpituba

Simuna rahvamajas
17. oktoobril kell 18

Töövõtteid õpetab Dagmar
osalustasu 5 eurot

Info telefonil 5563 4574

Vello Jürna
ooperilauljate konkurss

27.11-
01.12
2024

VELLO JÜRNA KONKURSS

NOORTELE OOPERILAUJATELE

Avamine: K 27. november 2024 / Rahvusooper Estonia
I voor: N 28. november / Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia
II voor: L 30. november / Väike-Maarja Seltsimaja
Finaal: P 01. detsember / Väike-Maarja Seltsimaja
Žüri: Aile Asszonyi (est), Jorma Silvasti (fin), Levente Török (hu)

Kõik voorud on publikule avatud ning sissepääs on tasuta.

KATUSETÖÖD

VANA KATUSE LAMMUTUS JA
UTILISEERIMINE

PLEKK-KATUSED
KIVIKATUSED
ETERNITKATUSED
PLEKITÖÖD
KATUSEKATTE VAHETUS

SISETÖÖD

PÖÖNINGUALUSE KORRUSE
VÄLJAEHITUS
KERGVAHESEINAD
LAED
MAALITÖÖD

Infopank
Usaldusväärne
ettevõtte
2024

ORAKO
EELHITUS/TÖÖTÄHTSUS

Lisainfo:
www.orako.ee
info@orako.ee
+372 52 53 476

KORTERIÜHISTUD FASSAADID TERRASSID

peotantsud

02.11.2024
Tantsupäev
Lääne-Virumaal

Kutsume kõiki tantsuhuvilisi
toredale tantsupäevale.

12.00-12.45 Laste tantsutrenn Väike-Maarja Seltsimajas (tasuta).
13.30-14.15 Laste tantsutrenn Rakke Kultuurikeskuses (tasuta).
15.00-16.15 Naiste soolo ladina treening (10 €/osalaja).

Info ja registreerimine:
maria@peotantsud.ee | 5648 2568

Rotaksi laomüük

Lemmikloomatoidud

Pikk 30, Väike-Maarja, 46202 Lääne-Viru maakond

Viru Arborist OÜ

PAKUME ARBORISTI TEENUSEID

- Ohtlike puude raie
- Puuhooldustööd
- Hekkide hooldus
- Võrade sidumine
- Puiduhakkuri teenus, Ø20 cm

Gustav Aasumets
(kutsetunnistus 141998),
tel 5919 2441

Reigo Alas
(kutsetunnistus 141999),
tel 5800 1880

viruarborist@gmail.com

Korstnapühkija.
Tel 5560 4046

**Pottsepp
teeb tööd**

Tel 58033448, Ain
Fb: Ahju & Kaminatööde OÜ

www.ahjudjakaminad.ee

Tervendav mer.
massaaž.
Hea kingitus
endale või sõbrale.

Info: Eipri külas,
tel 5323 9228 Anti
lotusmassaaz.ee/hinnakiri

KARTUL SIMUNAST

TELLI KARTULIKOTT KOJU

WWW.KARTULIDEALINN.EE

51942122

KARTUL SIMUNAST

GDD Viimistlus OÜ

Maaler, tase 4
Kutsetunnistus nr 186162

Mark Ernits
Maaler, tase 4
Kutsetunnistus nr 198790

Kontakt: gddviimistlus@gmail.com
tel 5193 1005 (Gudrun Reinmets)
tel 5689 1829 (Mark Ernits)

Vaimu Vägi

Väljaandja
Väike-Maarja vallavalitsus,
tel 329 5750

Toimetaja
Heili Tamms, 329 5759,
heili.tamms@v-maarja.ee

Tiraaž 2700

Küljendus
MK Meedia OÜ, info@mkmeedia.ee

Trükk
Printall AS

Kanne
Omniva

Ilmub kord kuus
(v.a juulikuu) ja toimetatakse
tasuta kõikidesse
postkastidesse üle valla.
Materjale ja reklaame saab
saata iga kuu lõpuks.

VÄIKE-MAARJA PUIT MÜÜB

Puitbrikett KASK
alates 240 €/alus

Puitbrikett TERMO
260 €/alus

Premium 6mm pellet
alates 250 eur/alus

Transpordi võimalus **KIIRE TARNE!**
Kohapeal drive-in süsteem ja paki/kotikaupa müük
Info ja tellimine: tel. 520 6369

Soodne saematerjal! Lauad, prussid!
Küsi hinnapakkumist numbril 515 0268

Asume: Väike-Maarja, Jaama 7a
Külasta ka kodulehte: www.vmpuit.ee

Rattabaas

Lai 12, Rakvere
Tel 5341 6418

Aasta lõpuni
tasuta transport!

RATAST HOOLDA SÜGISEL!

www.rattabaas.com